

40
LAT
MK
PZKO

1947 - 1987

HAWIERZÓW SUCHA GÓRNA

NASZ DOROBEK

JEDNODNIÓWKA OKOLICZNOŚCIOWA Z OKAZJI 40-LECIA
POLSKIEGO ZWIĄZKU KULTURALNO-OŚWIATOWEGO
W HAWIERZOWIE-SUCHEJ GÓRNEJ

Zacnemu i miemu Przyjacielowi,
Kornelowi Kalinie,
z prośbą o przyjęcie tego dokumentu historycznego
z wyrazami serdecznego szacunku

Sucha Górna 3.10.1988

Albion

Rok wydania 1988

KN II 12874

KN 12874

374.1 : OG1] (437 = 81) '19'

CZCIJMY CO NASZE

Płyną lata, płyną,
dużo się zmieniło,
czterdzieści lat Związku
prawie upłynęło.

Wielu budowniczych
Związku już nie żyje,
w tych, co pozostali,
zapał w sercach bije.

Niech nasza kultura
i folklor regionu
przenika z radością
do każdego domu.

Czczymy to, co nasze
w tej Olzy dolinie,
nasz folklor ojczysty
nigdy nie zaginie.

Pracujmy dla dobra
tej wielkiej spuścizny,
dla chwały pokoju
i naszej ojczyzny.

Władysław Bura

D 45/97
2,00

SŁOWO WSTĘPNE

Oddajemy do rąk naszych członków i sympatyków publikację, traktującą o długoletniej pracy Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego, Miejscowego Koła w Hawierzowie-Suchej Górnej. W roku 1947 doszło do założenia naszego Związku. Od tego czasu upłynęły cztery dziesiątki lat, wypełnionych aktywną i ofiarną pracą członków i jego zespołów amatorskich. W związku z jubileuszem 40-lecia Miejscowego Koła PZKO istotnego znaczenia nabrała potrzeba przekazania w niniejszej jednodniówce bogatego dorobku Koła na polu krzewienia rodzimej kultury oraz najistotniejszych spraw związanych z osiągnięciami w pracy społeczno-politycznej i kulturalno-oświatowej, będącymi rezultatem wieloletnich działań, prób, poszukiwań i doświadczeń.

W ciągu 40 lat Koło w ścisłym współdziałaniu z organizacjami Frontu Narodowego zawsze dążyło do wszechstronnego rozwoju politycznego i kulturalnego swoich członków, rozwijało wśród nich działalność wychowawczą i oświatową, upowszechniało zdobycze naukowe i osiągnięcia kultury socjalistycznej. Jako organizacja Frontu Narodowego uczestniczyło w realizacji programów wyborczych, co wyrażało się w działalności kulturalnej i w czynach społecznych. Stałą troską Koła było umacnianie świadomości narodowej w oparciu o zasady proletariackiego internacjonalizmu, dążenie do wzrostu poziomu artystycznego zespołów, imprez Koła oraz upowszechnianie słowa i piosenki polskiej. Chodziło o to, by działalność Koła, praca zespołów, aktywistów i naszej młodzieży służyły społeczeństwu, by spełniały ogólne zadania rozwiniętego społeczeństwa socjalistycznego, którego rozwój określały programy KPCz.

Kierując się tytułem jednodniówki, możemy ją zaanonsować jako pozycję wzbogacającą poznanie dorobku kulturalnego i oświatowego, który wystawia Kołu piękne świadectwo. Ponadto jest również podstawowym źródłem informacji o działalności zespołów i życiu kulturalno-oświatowym członków w ubiegłych 40 latach.

Powołując się na dotychczasowe osiągnięcia Koła, możemy stwierdzić, że mamy powód do dumy, co zobowiązuje do dalszej rzetelnej pracy. Życzymy sobie wszyscy, by dalszy rozwój Koła PZKO w Hawierzowie-Suchej Górnej nadal służył społeczeństwu, by w ramach Frontu Narodowego stanowił jego istotne ogniwo.

PRZESZŁOŚĆ A WSPÓŁCZESNOŚĆ SUCHEJ GÓRNEJ

Sucha Górna, dziś jedna z dzielnic górniczego miasta Hawierzowa, o której pierwsze wzmianki historyczne pochodzą z pierwszej połowy XIV wieku, w ciągu kilku wieków była własnością większych lub mniejszych feudalów. Wieś ta była w czasach pańszczyźnianych wsią na wskroś rolniczą i ubogą, a pod względem demograficzno-społecznym jeszcze w połowie XIX wieku składała się w 78 % z biedoty wiejskiej. W roku 1810 górnosuszanie założyli szkołę, co miało decydujący wpływ na kolejny rozwój oświaty i kultury. Wówczas miejscowość ta liczyła 529 mieszkańców i 115 ubogo urządzonych budynków mieszkalnych. Początkiem XIX wieku przeszła w posiadanie jednego z największych magnatów hr Larischa-Mönnicha. Wspomniany magnat w roku 1831 zakłada w centrum wsi cukrownię i rafinerię. W roku 1910 buduje cegielnię, w następnych latach zakład ceramiczny i kopalnię węgla kamiennego (rok 1911). Intensywny rozwój Suchej Górnej nastąpił dopiero na przełomie XIX i XX wieku w związku z robudową przemysłu górniczego w Zagłębiu Ostrawsko-Karwińskim. Doszło do szybkiego wzrostu o 64 % ludności z 1677 w 1890 roku do 2761 mieszkańców w 1910 roku.

Wraz z rozwojem przemysłu powstają pierwsze organizacje kulturalno-oświatowe, zawodowe, polityczne i społeczne, m. in. Kółko Rolnicze (1883 r.), Czytelnia Ludowa, której celem było krzewienie oświaty. W roku 1903 założono Ochotniczą Straż Ogniową, Związek Górników „Unia“, Towarzystwo Szkoły Ludowej. Z inicjatywy przywódców ówczesnej Polskiej Partii Socjal-Demokratycznej postanowiono w r. 1906 założyć Stowarzyszenie Kształcące i Wspierające „Braterstwo“, które dało zachętę do wybudowania Domu Robotniczego (1907 r.), założenia robotniczej biblioteki, zapoczątkowało działalność robotniczego teatru amatorskiego, zespołu muzycznego i śpiewaczego. Okres ten szczególnie przyczynił się do rozwoju uświadomienia politycznego klasy robotniczej, stał się początkiem kształtowania organizacyjnych form życia kulturalno-oświatowego. Istniejące organizacje prowadziły żywą działalność kulturalną i z biegiem lat zaczęły coraz bardziej zapuszczać korzenie, zwłaszcza w środowisku górniczo-robotniczym. Zaczęła się rodzić świadomość narodowa i społeczna. Niestety wybuch pierwszej wojny światowej udaremnił dalszą pracę.

Po wojnie i definitywnym załatwieniu sporu o Śląsk Cieszyński doszło po roku 1920 do zasadniczych zmian. Liczba mieszkańców z 1920 w roku 1921 wzrosła do 3545 (2214 obywateli narodowości polskiej, 1266 — narodowości czeskiej i 65 — narodowości niemieckiej) w roku 1930. Powstały polskie i czeskie szkolnictwo. Oprócz przedszkoli, szkół ludowych i wydziałowych istniała tu szkoła gospodarcza, do której uczęszczały dziewczyny, kształcące się w kierunku prac rolnych i domowych. Zaznaczył się rozwój polskich towarzystw i związków, organizacji o charakterze politycznym, sportowym i kulturalno-oświatowym, których troską było

podtrzymywanie własnej kultury ludowej, narodowej, kształtowanie świadomości społecznej. W warunkach ogólnego ożywienia społecznego, politycznego, kulturalnego największą aktywność wykazali robotnicy i górnicy oraz postępowi działacze. W latach trzydziestych Sucha Górna była terenem zaciętej walki klasowej, głośnych strajków i demonstracji, organizowanych przez KPCz z Karolem Śliwką na czele. Tutaj w walce z burżuazją ginęli i odnosili rany górnicy i robotnicy. W walce o lepsze jutro zginął od kuli żandarma w Suchej Górnej Władysław Karwiński.

Bogatą ma ziemia suska historię, choć nie brak w niej wydarzeń tragicznych, do których należy niespełna sześćioletni okres okupacji niemieckiej. W grudniu 1939 roku władze zaborcze przeprowadziły spis ludności. Z 3853 mieszkańców wsi zadeklarowało narodowość niemiecką 4,3 %, śląską — 46,5 %, polską — 42,9 %, czeską — 6,3 $\frac{3}{4}$. Należy tutaj dodać, że Niemcy wprowadzili możliwość deklarowania narodowości śląskiej, skłaniając mieszkańców wsi do jej przyjęcia. Społeczeństwo górnosuskie drogo musiało płacić za to, że pozostało wierne pamięci i spuściznie swoich ojców. Wywłaszczono i skonfiskowano 74 gospodarstwa i grunty chłopskie, wysiedlono 12 polskich rodzin, aresztowano 154 obywateli narodowości polskiej, zginęły 82 osoby w obozach zagłady, w partyzantce, w walce ze zniechędzonym wrogiem. Oto cena, jaką zapłacili obywatele za umiłowanie wolności. Te straty są największymi, jakie poniosło społeczeństwo górnosuskie w ponad 600-letniej historii wsi.

Po wyzwoleniu gminy przez Armię Radziecką 3 maja 1945 r. zapanał głód polskiego słowa, pieśni, kultury i oświaty. Zaczyna się walka o polską szkołę. Żywiłowo rozpoczyna działać zespół teatralny i zespoły śpiewacze, kluby sportowe. Daje się odczuć brak tych organizatorów społecznych, którzy nie wrócili do swoich domów. Jedyną siłą, w której nasze polskie społeczeństwo odnajdywało poparcie dla swoich słusznych żądań i potrzeb, była internacjonalistyczna polityka KPCz, broniąca interesów mniejszości polskiej. Stąd w 1948 roku, w gorących dniach Lutego, ludność narodowości polskiej w Suchej Górnej stanęła jednoznacznie po stronie KPCz.

W krótkim zarysie opisano dzieje Suchej Górnej, która po ostatniej zawierusze wojennej całkowicie zmieniła swoje oblicze demograficzno-socjalne, kulturalno-oświatowe i ekonomiczne. Wzrosła liczba mieszkańców. Według spisu ludności z 1 grudnia 1970 roku liczba mieszkańców wynosiła 4455 osób, w tym 2147 mężczyzn, 2308 kobiet. Według narodowości spis przedstawiał się następująco:

Czesi — 2349 — 52,7 %, Polacy — 1829 — 41 %, Słowacy — 253 — 5,7 %, Węgry — 12, Niemcy — 3, Ukraińcy — 3, inni — 6. Dziś liczy Sucha Górna ponad 5 tysięcy obywateli i 1500 nowoczesnych i wygodnych budynków mieszkalnych. Doszło do rozwoju szkolnictwa, przemysłu, produkcji rolnej. Zmodernizowano wiele kilometrów dróg, wybudowano nowe obiekty przemysłowe, gospodarcze, kulturalne, ośrodki zdrowia, osiedla oraz wiele innych potrzebnych dla obywateli obiektów. W sumie Sucha Górna w porównaniu ze stanem międzywojennym zmieniła swe oblicze z rolniczo-przemysłowego na przemysłowo-rolniczy.

POWSTANIE PZKO I JEGO PRACA ORGANIZACYJNA

W pamiętnym dniu roku 1947 na mocy uchwały z dnia 27 czerwca Krajowej Rady Narodowej w Brnie (Zemský výbor v Brně — expozitura v Ostravě) rozpoczął działalność Polski Związek Kulturalno-Oświatowy. Ważną rolę w powołaniu do życia PZKO odegrał wówczas akt podpisania umowy o przyjaźni, współpracy i wzajemnej pomocy pomiędzy Polską i Czechosłowacją w dniu 10 marca 1947 roku. W dniach 16 i 17 lipca 1947 roku w Czeskim Cieszynie i 20 lipca w Karwinie spotkali się przedstawiciele powiatów czeskocieszyńskiego i frysztackiego, by dokonać wyboru władz Związku. Utworzono pierwsze Zarządy PZKO dla powiatu czeskocieszyńskiego i ówczesnego powiatu frysztackiego. Równocześnie postanowiono zwołać publiczne zebrania w miejscowościach obu powiatów w celu powoływania Kół PZKO.

W Suchej Górnej komitet przygotowawczy PZKO zaczął działać zaraz po decyzji o założeniu PZKO pod koniec czerwca 1947 roku, a już 10 sierpnia 1947 odbyło się w Domu Robotniczym pierwsze zebranie informacyjne, na którym 172 obywateli zadeklarowało chęć wstąpienia do PZKO. Konstytuujące Walne Zgromadzenie miało miejsce 9 listopada 1947

Pierwszy Zarząd MK PZKO (1948)

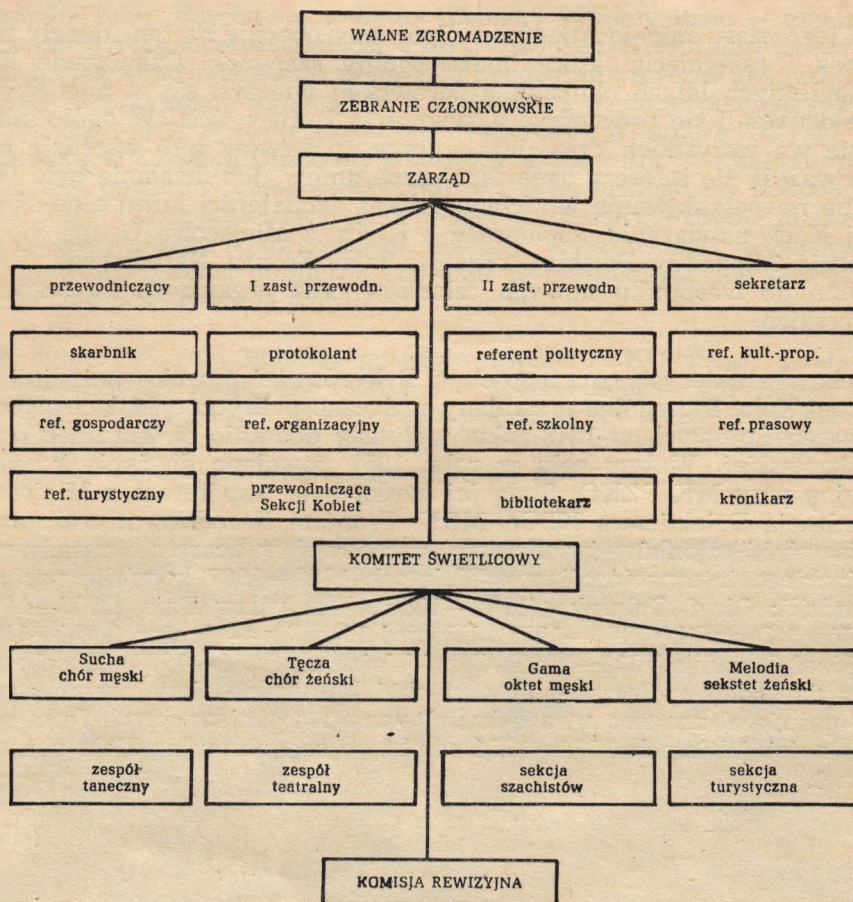
w sali Domu Robotniczego — powstało MK PZKO Sucha Górna, na którego czele stanął Jan Baron. W zarządzie Koła wymieniono się w okresie 40-lecia ponad 160 członków. Przewodniczącymi Koła byli kolejno: Jan Baron (17 lat), Stanisław Bury (1 rok), inż. Józef Orszulik (3 lata), dr Wilhelm Godula (8 lat), inż. Józef Orszulik (po raz drugi 4 lata), Jerzy Taraba (7 lat).

Od tego czasu minęło już 40 lat. Spójrzmy obecnie na ten ubiegły nasz dorobek i osiągnięcia, które budzą ogólny szacunek. Członkowie Koła po tragicznych latach okupacji hitlerowskiej włączyli się w nurt działania. Odznaczali się prężnością, aktywnością i ofiarnością. W ogóle udzielali się we wszystkich dziedzinach pracy społecznej, byli wszędzie tam, gdzie ważyły się interesy ogólnospołeczne gminy. Ich działanie było skierowane na poszukiwanie właściwych form działalności kulturalno-oświatowej Koła, nawiązanie współpracy z KPCz, z Miejscową Grupą Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, organizacjami Frontu Narodowego. Przyśpieszono do werbunku nowych członków oraz organizowania zespołów amatorskich.

Cechą charakterystyczną tego etapu było również poszukiwanie linii politycznej Koła. Szczególne przemiany społeczno-polityczne, będące owocem Wydarzeń Lutowych w 1948 roku, wpłynęły dodatnio na kierunek pracy pezetkaowskiej. W tym celu w roku 1952 powołano do życia komórkę partyjną przy MK PZKO. Stałą jej troską była współpraca z Miejscową Organizacją Dzielnicową KPCz, MRN, Frontem Narodowym oraz umacnianie wśród członków świadomości narodowej w oparciu o zasady proletariackiego internacjonalizmu. W latach 1952—1987 komórkę partyjną prowadzili: Józef Gałuszka (1952—1955), Władysław Faja (1956—1969), inż. Józef Orszulik (1970—1973), Edward Rychlik — junior (1974—1980), inż. Józef Orszulik (1981—1982), Józef Wojacek (1983—1987). W celu realizowania zadań społeczno-politycznych i kulturalno-oświatowych zarząd Koła poświęcał znaczną uwagę kształtowaniu organizacyjnych form swej działalności. W latach 1954—1974 strukturę organizacyjną Koła obrazuje tabela 1.

Tabela 1

Struktura organizacyjna Koła w latach 1954—1974

Najwyższym organem było Walne Zgromadzenie (od roku 1973 Walne Zebranie), które do roku 1972 wybierało Zarząd Koła (25—28 osób) na przeciąg jednego roku, zaś od r. 1973 na dwuletnią kadencję. Zebrania odbywały się w sali Domu Robotniczego w obecności przedstawicieli KPCz, FN, ZG PZKO, SRPS i bratnich organizacji. Udział członków nie przekraczał 60 % z wyjątkiem lat powojennych, kiedy był znacznie większy. W pierwszych latach działalności Koła zarząd organizował zebrania członkowskie. W latach 1947—1952 odbyło się 25 zebrań członkowskich. Od roku 1953 łączono je z wieczorami świetlicowymi, gdzie oprócz referatu na tematy społeczno-oświatowe wygłaszano przyczynki polityczne oraz dyskutowano na tematy związane z działalnością Związku. Do roku 1966 odbyło się 76 zebrań członkowskich. Inicjatorem działań Koła był zarząd. Jako organ wykonawczy realizował pracę kulturalno-oświatową oraz organizował imprezy Koła. Do roku 1974 Zarząd wraz z Komitetem świetlicowym opracowywali plan pracy, by sprostać różnorodnym zadaniom Koła. W następnych latach plan pracy w zakresie działalności polityczno-organizacyjnej i kulturalno-oświatowej przygotowywała Komisja Kultury i Oświaty Koła. Praca Komitetu Świetlicowego oraz Komisji Kultury i Oświaty jest wyszczególniona na dalszych stroniach jednodniówki. Wśród wielorakich działań organizacyjnych największe wysiłki skierowano na werbunek nowych członków. Zdając sobie sprawę, że znaczna część społeczeństwa polskiego w gminie nie znalazła drogi w szeregi PZKO, w latach 1950—1956 przeprowadzono szeroką akcję werbunko-

Rejonowi Koła (1987)

wą. W następnych latach starano się pozyskać młodzież, zwłaszcza absolwentów miejscowej szkoły. Corocznie organizowano z nimi spotkania, na których przedstawiciele Koła mówili o historii i działalności PZKO. Do Związku pozyskiwano od 15 do 20 młodych członków, którzy wstępowali do zespołów Koła i Klubu Młodych. O ile pod koniec pierwszego roku działalności Koło liczyło 476 członków, o tyle w 1957 roku liczba członków wzrosła do 708. Najliczniejsze było Koło w roku 1980, kiedy liczyło 880 członków. Stan członków Koła w latach 1947—1987 przedstawiono w tabeli 2. Tabela 3 prezentuje ruch członków w latach 1980—1987.

Tabela 2

Stan członków Koła PZKO w latach 1947—1987

Rok	Kobiet	Mężczyzn	Razem	Rok	Kobiet	Mężczyzn	Razem
1947	165	311	476	1968	413	445	858
1948	238	387	625	1969	402	435	837
1949	241	390	631	1970	417	452	869
1950	244	391	635	1971	417	446	863
1951	250	392	642	1972	422	444	866
1952	257	392	649	1973	436	422	858
1953	266	390	656	1974	455	425	880
1954	275	396	671	1975	454	410	864
1955	279	403	682	1976	458	409	867
1956	294	408	702	1977	461	401	862
1957	296	412	708	1978	477	398	875
1958	301	414	715	1979	476	398	874
1959	315	413	728	1980	481	399	880
1960	328	415	743	1981	479	390	869
1961	355	436	791	1982	470	385	855
1962	365	434	799	1983	467	374	841
1963	389	442	831	1984	461	380	841
1964	421	453	847	1985	460	382	842
1965	424	410	834	1986	456	383	839
1966	428	415	843	1987	456	376	832
1967	438	437	875				

Tabela 3

Ruch członków

Oznaczenie	1980		1981		1982		1983		1984		1985		1986		1987	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Wstąpiło	9	12	8	8	6	9	4	13	5	7	11	12	12	17	9	8
Rejestrowano z kół PZKO	6	4	1	2	6	5	4	3	12	4	7	5	3	3	6	4
Zmarło	10	5	11	8	8	7	8	11	18	15	12	8	7	15	7	15
Przerejestrowano do kół PZKO	4	5	3	13	6	5	9	5	4	2	3	7	1	1	2	—
Skreślono na żądanie	1	—	2	2	3	11	2	3	1	2	1	2	4	8	6	4
Razem	481	399	479	390	470	385	467	374	461	380	460	382	456	383	456	376
Stan członków	880		869		855		841		841		842		833		832	

K = kobiet

M = mężczyzn

W celu umocnienia więzi i utrzymania stałego kontaktu pomiędzy zarządem a członkami Koła oraz zapewnienia wpływu na realizację jego zadań zostały utworzone (na podstawie uchwały zarządu z dnia 23. 1. 1949 roku) rejonowy w liczbie 27. Powołano sztab rejonowych oraz kierownika odpowiedzialnego za ich pracę. Rejonowi wykonywali funkcję agitatorów, byli łącznikami pomiędzy zarządem a resztą członków Koła. Brali udział w zebraniach zarządu, zaznajamiali członków z konkretnymi zadaniami pracy Koła, wyszukiwali nowych kandydatów na członków. Pozytywne wyniki osiągnęli w zakresie organizowania czynów społecznych.

W latach 1949—1987 funkcję kierownika rejonowego pełnili kolejno: Augustyn Wisła, Albin Reli, Tadeusz Wałoszek, inż. Tadeusz Szynder, natomiast funkcję rejonowego wykonywało 78 członków. Postępujący w latach sześćdziesiątych rozwój przemysłu górniczego zmienił znacznie układ przestrzenny gminy. Powstały nowe osiedla, wybudowano wiele nowoczesnych domów rodzinnych, stąd ulegała zmianie reorganizacja rejonów Koła. W roku Jubileuszowym Koło liczy 24 rejonowy oraz 24 rejonowych.

Główną treścią pracy Koła było upowszechnienie oświaty i kultury. W roku 1953 zaczęto propagować działalność świetlicową jako formę pracy kulturalno-oświatowej najbardziej odpowiadającą zainteresowaniom członków Koła. W celu doskonalenia pracy świetlicowej członkowie Koła brali udział w szkoleniach organizowanych przez ZG PZKO. Ważną formą oddziaływania wychowawczego Koła na członków i młodzież było organizowanie imprez ogólnospołecznych i państwowych. Tradycyjne stały się obchody wydarzeń lutowych, Międzynarodowego Dnia Kobiet, 1 i 9 Maja, Miesiąca Przyjaźni Czechosłowacko-Radzieckiej oraz rocznic WSRP. Uroczystości obchodzono również znamienne rocznice, jak 20-lecie i 30-lecie CSRS, 60-lecie KPCz, Milenium Państwa Polskiego, rocznice naszego Związku, jubileusze Koła i jego zespołów. Dzięki ofiarnej pracy działaczy sporo czasu poświęcono organizowaniu takich imprez, jak festyny na boisku sportowym „Lechii“, zaś od roku 1956 w ogrodzie Domu Robotniczego. Powodzeniem cieszyły się akademie, bale, przedstawienia teatralne, koncerty. Na szczególną uwagę zasługuje udział członków i zespołów Koła w Festiwalach PZKO oraz współpraca Koła z bratnimi Kołami w Karwinie i Darkowie (1962—1966), w ramach której urządzano imprezy i wymieniano zespoły artystyczne.

W latach 1963—1965 Koło brało udział we współzawodnictwie aktywności Kół - zwyciężyło, otrzymało tytuł i plakietę „Wzorowe Koło PZKO“. Do dalszego wzrostu aktywności przyczyniła się wprowadzona w 1975 roku nowa struktura organizacyjna Koła. Wpłynęło to w zasadniczy sposób na ożywienie działalności amatorskich zespołów artystycznych i realizację zadań w pracy kulturalno-oświatowej i polityczno-społecznej. Zarys struktury organizacyjnej Koła w latach 1975—1987 przedstawia tabela 4.

Po roku 1979 poza urządzanymi akcjami, takimi jak akademie, jubileusze zespołów, wystawy, datuje się dalsza ożywiona działalność. Na plan pierwszy wysuwają się dwie centralne, corocznie urządzane akcje — wykopki i reprezentacyjne bale. Pierwsza impreza, pt. Wykopki, odbyła się dnia 29 września 1979 roku. Do dziś organizowana jest wspólnie z miejscową szkołą podstawową, przedszkolem i SRPS. Od roku 1983 zarząd organizuje bale w sali Romu Robotniczego i Domu PZKO. Do udanych należały: w roku 1983 (22. 1.) pod nazwą „Świat się bawi“, w roku 1984 (21. 1.) pod hasłem „W krainie baśni“, w roku 1985 (19. 1.) „W królestwie śniegu“ oraz w roku 1986 (18. 1.) nazwany „Na suskim odpuszcie“. Tabela 5 mówi o działalności kulturalno-oświatowej Koła w latach 1982—1987.

Tabela 4

Struktura organizacyjna Koła w latach 1975—1987

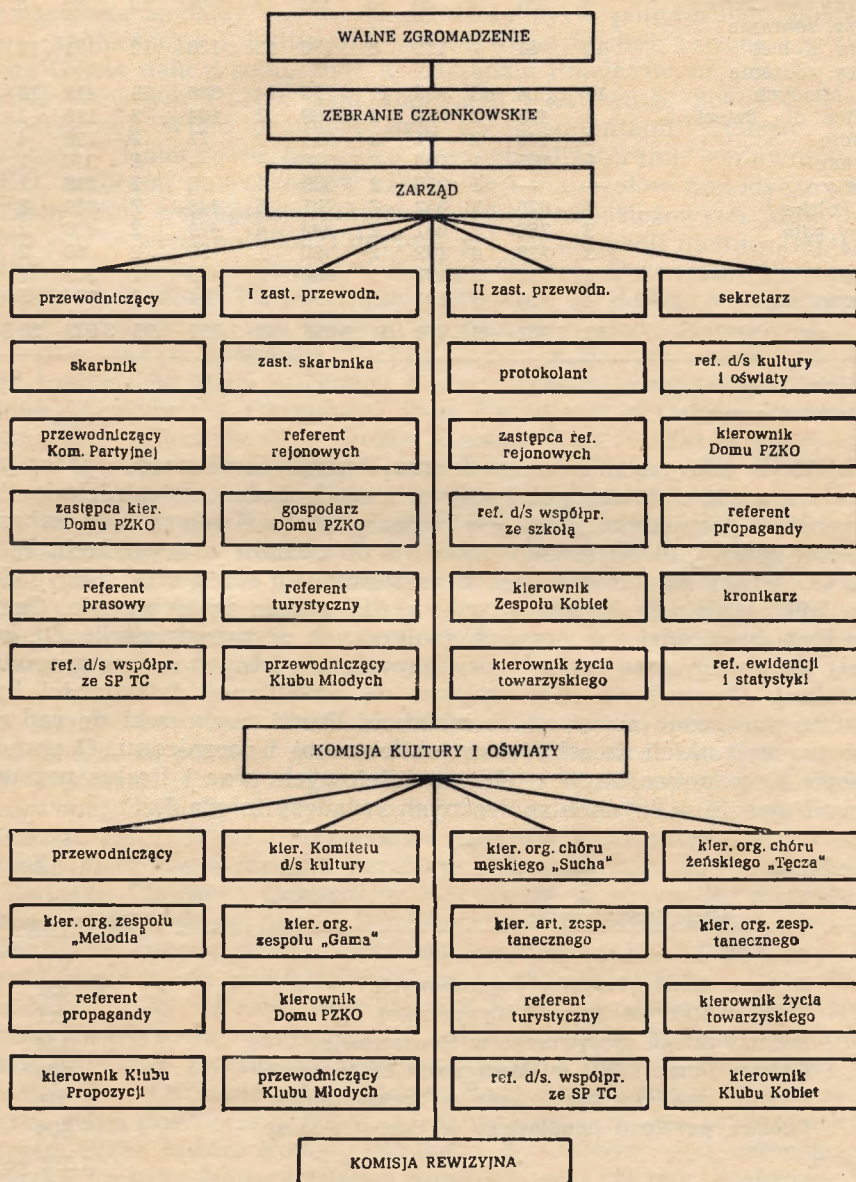

Tabela 5

Statystyka pracy kulturalno-oświatowej Koła

Wyszczególnienie	1982		1983		1984		1985		1986		1987	
	A	O	A	O	A	O	A	O	A	O	A	O
Wieczory świetlicowe	4	231	3	89	6	262	4	364	10	364	3	90
Imprezy, zebrania												
Zespołu Kobiet	10	81	7	155	8	136	13	126	12	171	10	162
Imprezy, zebrania												
Klubu Młodych	17	304	15	385	11	173	24	386	28	432	16	280
Świetlice dla dzieci	8	478	2	63	2	60	2	104	2	116	2	120
Prelekcje	3	142	2	71	3	215	2	77	7	296	4	120
Akademie	1	165	1	268	2	640	—	—	1	300	1	310
Koncerty	—	—	1	225	2	200	1	78	1	218	1	290
Scena Polska	7	676	7	752	7	701	5	448	7	889	8	925
Festyny, bale	3	760	2	661	2	442	4	429	2	426	2	560
Kursy	3	236	4	142	2	90	1	50	2	60	2	36
Wystawy	2	730	2	137	3	608	2	180	2	561	2	600
Wycieczki	4	98	3	131	3	90	1	44	4	104	5	208
R a z e m	62	3 901	49	3 079	51	3 617	59	2 286	78	3 937	56	3 701

A = liczba akcji

O = liczba obecnych

MK PZKO jako organizacja społeczna Frontu Narodowego oprócz pracy kulturalno-oświatowej pełni szereg innych zadań w rolnictwie, budownictwie i górnictwie. Koło, realizując plan działania w tym zakresie na terenie gminy, mobilizowało członków do udziału w brygadach. W latach 1947—1957 przepracowano w rolnictwie 26 215 godzin brygadniczych, 7 035 godzin w budownictwie, 53 617 godzin w górnictwie. Członkowie Koła brali udział w czynach społecznych w ramach akcji „Z”, które stały się dominującą formą rozwiązywania istotnych spraw gospodarki lokalnej. Czynnikiem inspirującym do omawianej działalności były kampanie polityczne związane ze zjazdami Partii, wyborami do rad narodowych wszystkich szczebli oraz jubileuszami i rocznicami. O pomocy członków Koła w realizacji wielu wartościowych prac i liczbie przepracowanych godzin w czynach społecznych świadczy tabela 6.

Tabela 6

Rok	Akcje inwestycyjne	Odpracowano godzin
1969	Chodnik w dzielnicy „Na Kontach“	653
1981	Budowa domu obrzędów pogrzebowych	331
1983	Budowa Muzeum Tragedii Żywocickiej	111
1984	Budowa sklepu spożywczego w Hawierzowie	124
1985	Budowa Domu PZKO w Hawierzowie-Błądowicach	100
1986	Budowa pawilonu handlowego w Suchej Górnej	173
1987	Budowa pawilonu handlowego w Suchej Górnej	104
R a z e m		1 596 godz.

Godzinami czynu społecznego nie objęto pracy kulturalno-oświatowej (czasu spędzonego na próbach zespołów, występach itp.) oraz pracy społecznej naszych członków w innych organizacjach społecznych.

Za tym wspólnym dorobkiem stoją członkowie-aktywiści, którzy bezinteresownie, ofiarnie i z poświęceniem pracowali dla społecznego dobra. Ich nazwiska znalazły się wśród działaczy życia politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalno-oświatowego Suchej Górnej i powiatu. Sucha Górna dała o sobie znać w Zarządzie Powiatowym, później w Zarządzie Głównym PZKO, jego komisjach i aktywach, Sekcji Literacko-Artystycznej. Wielu działaczy było korespondentami „Głosu Ludu“, „Zwrotu“, „Kalendarza Śląskiego“, współrealizatorami wydawnictw ZG PZKO, autorami podręczników szkolnych i materiałów metodycznych dla polskich szkół, współpracownikami czasopism młodzieżowych. Mają oni na swym koncie wiele publikacji dotyczących lat okupacji niemieckiej, szkolnictwa i życia kulturalnego w Suchej Górnej. Poza pracą kulturalno-oświatową w Koło PZKO działali aktywnie w KPCz, w organizacjach Frontu Narodowego, byli posłami do Miejskiej Rady Narodowej w Hawierzowie, przed integracją Suchej Górnej z Hawierzowem byli członkami Prezydium MRN w Suchej Górnej, posłami Powiatowej Rady Narodowej w Karwinie, Okręgowej Rady Narodowej w Ostrawie oraz Miejscowej Rady Narodowej w Suchej Górnej. Brali udział w pracy agitacyjnej w ramach kampanii przedwyborczej, pracowali w ośrodkach agitacyjnych, komisjach wyborczych. W wielu zakładach pracy byli członkami Brygad Pracy Socjalistycznej i ich przodownikami. Te wszystkie osiągnięcia znalazły uznanie u czynników partyjnych i władz państwowych, czego dowodem jest przyznanie Miejscowemu Kołu PZKO wielu aktów uznania, dyplomów i odznaczeń, m. in. Medal Pamiątkowy „Za Zasługi“ z okazji 40-lecia założenia PZKO, zaś jego członkom przyznano odznaczenia państwowe i resortowe.

W latach 1947—1957 wielu członków Koła zostało odznaczonych orderami za ofiarną pracę w górnictwie. Odznaczono Orderem Pracy 2 członków, Orderem „Czerwonego Sztandaru Pracy“ 25 członków, Orderem „Czerwonej Gwiazdy Pracy“ 8 członków, Orderem „Za Ofiarną Pracę“ 7 członków. Aktywistom i śpiewakom zespołów śpiewaczych przyznano 93 odznaki honorowe — brązowe, srebrne i złote Zarządu Głównego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie. Z okazji 30. rocznicy wyzolenie CSRS przez Armię Radziecką zostało odznaczonych Honorową Odznaką za rozwój okręgu północnomorawskiego 5 członków, powiatu karwińskiego — 3, pamiątkowymi medalami KC KPCz — 3 i KC FN oraz MRN — 48. W roku 1983 Miejska Rada Narodowa z okazji 25-lecia miasta Hawierzowa przyznała 21 członkom Koła Medale Pamiątkowe. Wielu członków zostało odznaczonych aktami uznania Okręgowej Rady Narodowej w Ostrawie i Powiatowej Rady Narodowej w Karwinie. Aktywną, pełną poświęcenia pracę członków Koła oceniono przyznaniem odznaczeń PRL: Medal Komisji Edukacji Narodowej — 1 członek, Złota Odznaka Związku Nauczycielstwa Polskiego — 1 członek, Zasłużony Dzia-

łacz Frontu Jedności Narodu — 4 członków, Medal Związku Harcerstwa Polskiego — 2 członków, Medal Zasłużony dla Kultury Polskiej przyznano zespołowi wokalnemu „Melodia“.

W celu przygotowania wniosków na odznaczenia tych najaktywniejszych powołana została Komisja Odznaczeniowa. W ramach swej działalności proponowała przyznawanie odznaczeń PZKO. Dane liczbowe, określające odznaczenia związkowe członków Koła w latach 1957—1987, przedstawia tabela 7.

Tabela 7

W latach	Odznaka ZA ZASŁUGI			Odznaka ZASŁUŻONY DLA ZWIĄZKU		
	brązowa	srebrna	złota	srebrna	złota	złota wpisaniem do księgi zasłużonych PZKO
1947—1957	1	—	—	—	—	—
1958—1967	17	8	2	—	—	—
1968—1977	76	52	32	13	—	—
1978—1987	78	48	31	31	14	4
Razem	172	108	65	44	14	4

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNO-OŚWIATOWA

Patrząc z perspektywy 40-lecia na dorobek kulturalno-oświatowy Koła, musimy pamiętać, że sytuacja w Suchej Górnej w 1945 roku była bardzo trudna. Wystarczy wspomnieć o zniszczeniach budynków szkolnych, Domu Robotniczego, ich wyposażeniu, o spalonych i oddanych na przemiał książkach, dewastacji 7 bibliotek polskich, kronik, pamiątek, a nade wszystko o niepowetowanych stratach w szeregach działaczy kulturalno-oświatowych. Te wszystkie niesłychane trudności zostały po wyzwoleniu przezwyciężone dzięki ofiarności i samozaparcu miejscowych działaczy.

Od założenia zarząd Koła skutecznie podejmował coraz śmielej różne inicjatywy kulturalno-oświatowe. Wśród wielorakich działań wysunęły się na czoło takie formy pracy oświatowej, jak czytelnictwo, założenie biblioteki, organizowanie odczytów z różnych dziedzin wiedzy. Największe wysiłki skierowano na powołanie do życia teatru amatorskiego, zespołów śpiewaczych, organizowanie wieczorów świetlicowych oraz różnych imprez i uroczystości.

Do roku 1952 większość członków Koła pozostawała poza kręgiem pracy kulturalno-oświatowej, natomiast doniosłą rolę w organizowaniu imprez oraz świetlic dla dorosłych odegrała Miejsca Grupa Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. W tych warunkach zarząd Koła od roku 1953 organizuje pracę świetlicową o charakterze popularno-naukowym, polityczno-społecznym, literackim i estradowym. Oprócz wieczorów świetlicowych organizowano wystawy, kursy gotowania i szycia, wycieczki krajoznawcze. Pierwsza świetlica dla dorosłych odbyła się 17 lutego 1953 roku z udziałem 30 członków. Na program złożyły się dwie prelekcje: „Mikołaj Kopernik” oraz „Literatura kopernikowska”. Po trzech latach zorganizowano 29. 4. 1956 pierwszą świetlicę dla dzieci, nazwaną „Popołudnie bajek”. W latach 1953—1972 urządzono 71 świetlic dla dorosłych oraz 16 świetlic dla młodzieży szkolnej. W grudniu 1947 na zebraniu zarządu Koła postanowiono założyć Komitet Oświaty, którego głównym zadaniem w początkowej dekadzie pracy Koła było planowanie i organizowanie imprez kulturalnych i oświatowych. Do roku 1953 ten dział prowadzili miejscowi nauczyciele Wincenty Potysz oraz Józef Palowski, którzy równocześnie pełnili funkcję przewodniczącego Komitetu od referenta kulturalno-propagandowego. Zasadą Komitetu Oświaty było budzenie u członków Koła zainteresowań kulturalno-oświatowych oraz rozwijanie amatorskiego ruchu artystycznego. O jego aktywnej pracy mówi statystyka. Za okres pięciu lat swej działalności zorganizował 75 referatów, 11 wieczorów świetlicowych o tematyce opracowanej przez własnych aktywistów, zorganizował 25 przedstawień zespołu teatralnego Koła. Od roku 1951 pomagał Kołu organizować przedstawienia Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego przez rozprowadzanie biletów w terenie.

W celu uzyskania lepszych wyników w pracy kulturalno-oświatowej oraz sprawniejszego pod względem organizacyjnym prowadzenia wieczorów świetlicowych założono w roku 1954 Komitet Świetlicowy. W skład Komitetu weszli przedstawiciele wszystkich zespołów Koła. W latach 1954—1964 funkcję jego kierownika pełnili Stanisław Bury, Edward Czaja, Jerzy Taraba, Eryk Urbaś, inż. Józef Orszulik. W następnych latach, 1965—1974, Jerzy Taraba. Komitet był łącznikiem między zespołami a zarządem Koła, czuwał nad właściwym koordynowaniem działalności kulturalno-oświatowej, opracowywał ramowy plan pracy. Jego działalność przyczyniła się do większego zainteresowania członków zagadnieniami oświatowymi i politycznymi. W styczniu 1969 roku zainicjował Komitet wydawanie informatora pt. „Przegląd” (redaktor — Stanisław Bury). W informatorze uwzględniano działalność kulturalno-oświatową Koła do roku 1970. Opublikowano jego cztery numery.

Ze względu na coraz szerszy zakres działalności zespołów i różnorodne zainteresowania członków Koła założono w roku 1975 Komisję Kultury i Oświaty. Przewodniczącym Komisji został wybrany Otokar Matuszek. Pod jego kierownictwem działalność merytoryczna Komisji była prowadzona w czterech kierunkach: programowo-repertuarowym, artystyczno-imprezowym, popularno-naukowym oraz kulturalno-oświatowym. W skład Komisji weszli kierownicy organizacyjni i artystyczni zespołów Koła oraz kierownik Klubu Propozycji, Domu PZKO, życia towarzyskiego, Klubu Kobiet, turystyki, kierownik do spraw współpracy ze Sceną Polską Teatru Cieszyńskiego oraz przewodniczący Klubu Młodych. W roku 1986 kierownikiem Komisji do spraw Kultury został wybrany Alojzy Adamec. Podsumowując bogaty dorobek pracy Komisji, możemy z zadowoleniem stwierdzić, iż w tym kierunku zrobiono bardzo dużo. Należy również podkreślić, że w roku 1978 Komisja zainicjowała wydawanie „Informatora” (redaguje Aurelia Gamrot), który do dziś służy członkom Koła jako informacyjno-propagandowe wydawnictwo.

W chwili powstania Koła PZKO czyniono starania w celu założenia biblioteki. Początki były wyjątkowo trudne. Po skompletowaniu i sporządzeniu katalogu doszło 4 września 1949 roku do otwarcia biblioteki Koła, na której czele stanął doświadczony bibliotekarz lat międzywojennych Henryk Trzaskalik, kierujący tą biblioteką do roku 1976. Od zarania placówka ta była wspierana przez zarząd Koła i systematycznie wzbogacana nowymi księgozbiorami. Urządzała również wieczory czytelnicze, spotkania z rodzimymi pisarzami i poetami, wystawy książek poświęconych literaturze polskiej, czeskiej i radzieckiej. W latach 1949—1959 księgozbiór biblioteki liczył ponad 750 tomów. Korzystało z nich 1100 czytelników, którzy wypożyczyli 2090 książek. Po roku 1949 wysiłki zarządu Koła, Komitetu i bibliotekarza zmierzały do inicjowania nowych form pracy oświatowej. Należały do nich między innymi Dzień Oświaty, w następnych latach Tydzień Oświaty, zaś od roku 1953 corocznie urządzano w październiku Miesiąc Oświaty Książki i Prasy. W latach 1951—1982 w ramach MOKiP zorganizowano 31 kiermaszy książek, urzą-

dzono 27 imprez kulturalno-oświatowych. Do rozwoju czytelnictwa przyczynił się zwłaszcza założony w roku 1963 Aktyw Czytelniczy w składzie: Otokar Matuszek, Alojzy Adamec, Marta Toman. Aktyw Czytelniczy wraz z bibliotekarzem organizowali pogadanki o twórczości polskich poetów i pisarzy, urządzali konkursy czytelnicze i recytacyjne, prelekcje na temat literatury i sztuki, wystawy książek dla dorosłych i młodzieży. W całokształcie rozwoju kultury i oświaty biblioteka i czytelnictwo zajmowały czołowe miejsce ze względu na walory wychowawcze i kształcące.

Oprócz biblioteki i czytelnictwa ważną rolę w życiu oświatowym członków Koła odegrały prelekcje, odczyty, referaty i filmy. Ta właśnie forma działalności oświatowej z uwagi na szeroki wachlarz podejmowanych tematów umożliwiała aktywizowanie bazy członkowskiej. Największe nasilenie akcji odczytowej notujemy w latach 1948—1956, kiedy to wygłoszono przeciętnie 12 prelekcji rocznie. Pierwszym wykładawcą był inż. Stefan Wengierow, konsul PRL w Ostrawie. Wygłosił dnia 16. 10. 1948 roku odczyt na temat: „Znaczenie Umowy o Przyjaźni i Wzajemnej Współpracy między Polską i Czechosłowacją“. W latach 1947—1975 pomimo postępującego procesu urbanizacji i technizacji odbyły się 203 spotkania, których tematykę stanowiły kwestie społeczno-polityczne i gospodarcze — 56 wykładów, kulturalne — 37 wykładów, ochrony zdrowia i zapobiegania chorobom — 24 wykłady, muzyki i sztuki — 21 wykładów, sadownictwa i wyżywienia — 13 wykładów, wychowania — 21 wykładów, astronautyki i wszechświata — 12 wykładów, historii regionu i rodzimego folkloru — 19 wykładów. W pierwszym dziesięcioleciu prelegentami byli z reguły nauczyciele miejscowej szkoły, ale także przedstawiciele innych zawodów. W następnych okresach z odczytami przyjeżdżali wykładowcy ZG PZKO, Cieszyńskiej Filii Uniwersytetu Śląskiego oraz pracownicy Konsulatu Generalnego PRL w Ostrawie. Ze względu na wielorakość form i szeroki zakres oddziaływania zasługuje na uwagę Klub Propozycji utworzony w roku 1976 na wniosek Komisji Kultury i Oświaty. Jego prelegentami byli naukowcy, twórcy ludowi, poeci, pisarze, zasłużeni działacze społeczno-polityczni, podróżnicy. Funkcję kierownika Klubu wykonywał w latach 1976—1979 Władysław Stec, w okresie lat 1980—1987 Otokar Matuszek. Od początku zarządowi Klubu chodziło o zainteresowanie członków Koła różnymi dziedzinami kultury i oświaty przy uwzględnieniu specyfiki naszego regionu. W latach 1976—1987 liczba spotkań w ramach Klubu Propozycji wynosiła 85, wzięło w nich udział 1695 uczestników i 55 wykładawców (obsłużyli 70 spotkań). Treścią pozostałych 15 spotkań były programy poetycko-muzyczne, wyświetlanie kolorowych filmów z Festiwalu PZKO, imprez górnosuskiego Koła i miejscowej szkoły. W sumie więc w minionym 40-leciu odbyło się 288 odczytów i prelekcji z udziałem 4 020 uczestników.

Wystawy tematyczne to dalsza forma pracy oświatowej. W latach 1957—1987 zorganizowano 55 wystaw, które zwiedziło ponad 7000 osób, najwięcej w latach 1957 i 1962 (1500 dorosłych i 326 młodzieży). Powodzeniem cieszyły się wystawy traktujące o dorobku kulturalnym i społecz-

nym Koła, jego amatorskich zespołach, Klubie Kobiet. Popularne stały się wystawy z okazji rocznic historycznych, Roku Mickiewicza, Chopina, Słowackiego, Kopernika oraz wystawy obrazów plastyków członków górnosuskiego Koła.

Do ważnych i częstych składników owej pracy oświatowej należały wycieczki krajoznawcze. Sprawami tymi zajmowali się referenci turystyczni. Pierwsza wycieczka z udziałem 38 członków odbyła się dnia 9. 8. 1953 roku na Koziniec. W okresie minionego 40-lecia referenci turystyki zorganizowali 61 wycieczek krajoznawczych do wielu miejscowości CSRS, m. in. do Pragi, Ołomuńca, Brna, Bratysławy, Tatr, Jesioników, Beskidów, okręgu północnomorawskiego. Wycieczkowicze zapoznali się z pięknem kraju ojczystego, jego przyrodą, przeszłością historyczną, walkami klasy robotniczej itp. Do puplarnych należały wycieczki za granicę, w tym do Warszawy (5 wycieczek), Krakowa (2), Budapesztu (2), Bieszczad (2), Dolnego Śląska (2), Bielska-Białej (2), Lwowa.

Zarząd Koła przywiązywał dużą wagę do zespołowej działalności artystycznej, będącej kontynuacją niektórych form pracy kulturalnej z lat międzywojennych. Dotyczy to zwłaszcza zespołów artystycznych Koła. Praca i ich sukcesy wyszczególnione są na dalszych stronicach jednodziówki.

ZESPÓŁ KOBIEC

Tradycja zrzeszania się kobiet w Suchej Górnej jest bardzo stara. Istniała już w latach międzywojennych. PZKO-wski Zespół Kobiet, który został założony 14 listopada 1948 roku, nawiązał do jej najbardziej postępowych treści, wykorzystując je we współczesnych, całkiem odmiennych warunkach. Od chwili założenia do dziś prowadzi systematycznie różnorodną działalność. W roku założenia Zespół liczył 62 członkynie.

Wiele udanych imprez Koła to dzieło ofiarnych, ruchliwych i wytrwałych działaczek Zespołu. W ubiegłym 40-leciu Zespół zorganizował 55 różnych kursów, m. in. kursy szycia, kulinarne, malowania pisanek wielkanocnych, haftu, szydełkowania i gotowania. W roku 1975 Zespół zorganizował kurs haftu i robót ręcznych, w którym brało udział 30 uczestniczek. Na zakończenie kursu odbyła się wystawa pod hasłem „Kobieta współczesna — obrończą pokoju.” Wystawa cieszyła się powodzeniem wśród 600 zwiedzających członków i sympatyków Koła. W latach 1982—1986 działaczki Zespołu organizowały cztery wystawy robót ręcznych, które obejrzało ponad 900 osób. Mocnym punktem działalności były prelekcje, cieszące się wielkim zainteresowaniem. Dotyczyły spraw politycznych, problematyki życia kobiet, spraw zdrowotnych, higieny i kultury. Kobiety organizowały własne imprezy, przede wszystkim wystawy robót ręcznych, wycieczki krajoznawcze, ekskursje do zakładów przemysłowych. Tradycyjnie troszczą się o zaplecze kulinarne imprez Koła, przygotowują bufet na PZKO-wskie imprezy. Bez ich udziału nie odbyła się żadna impreza Koła. Ponadto panie szyły kotyliony na bale Koła, troszczyły się o godne przyjmowanie gości, dekorację i estetykę Domu PZKO. Aktywnie włączały się do czynów społecznych w gminie. Były wszędzie tam, gdzie potrzebne były zdolne i chętne do pracy rece. Nie można sobie bez nich wyobrazić nie tylko imprez kulturalno-oświatowych Koła, ale i jego życia i działalności w ogóle.

Wiele członkiń pracowało w różnych zakładach pracy, nawet na odpowiedzialnych stanowiskach. Uczestniczyły w życiu społeczno-politycznym, były posłami do rad narodowych, pracowały w Komisjach ZG PZKO, w zespołach Koła, wykonywały różne funkcje w organizacjach Frontu Narodowego. Utworzenie centralnej Komisji Zespołów Kobiet przy ZG PZKO w roku 1968 pomogło Zespołowi Kobiet Koła rozwinąć bogatą działalność. Zespół nawiązał współpracę z okolicznymi Zespołami Kobiet, zaczęto się nawzajem odwiedzać i każda zorganizowana wystawa stała się miejscem spotkania działaczek z całej okolicy.

Dwadzieścia dziewięć lat Zespołem Kobiet kierowała Anna Godula, w latach 1977—1982 Janina Czaja-Urbaniec, od roku 1983 do dnia dzisiejszego Alina Faja. W roku jubileuszowym do Zespołu należą: Faja Alina

— przewodnicząca, Siostrzonek Olga — zastępca, Bajger Halina, Bajger Marta, Bobek Stanisława, Chmiel Amalia, Chlebek Emilia, Chroboczek Julia, Folwarczna Otylia, Folwarczna Olga, Gamrot Aurelia, Guziur Maria, Kożusznik Gertruda, Małysz Amalia, Małysz Olga, Mec Maria, Mucina Elżbieta, Pietraszek Olga, Pilch Anna, Reli Olga, Rzyman Anna, Rzyman Waleria, Struś Maria, Szoltyś Waleria, Urbaniec Janina, Wojaczek Olga, Wojaczek Olga, Zyder Maria.

Zespół Kobiet (1987)

KLUB MŁODYCH „NA PODDASZU“

Początki miejscowego polskiego ruchu młodzieżowego sięgają lat dziewięćdziesiątych wieku XIX. Jednak nie spotykany jego rozmach przyniósł okres międzywojenny. Młodzież zrzeszona w organizacjach młodzieżowych i społecznych, które prezentowały najrozmaitsze nurty polityczno-społeczne i światopoglądowe, zajmowała się upowszechnianiem oświaty i kultury, turystyki, pracowała w zespołach śpiewaczych, teatralnych oraz w Klubie Sportowym „Lechia“, Stowarzyszeniu Robotniczym „Siła“, Macierzy Szkolnej, Stowarzyszeniu Kształcącym „Braterstwo“. Mimo licznych trudności organizacyjnych młodzież przyczyniła się do propagowania postępowej myśli społeczno-politycznej, realizując ją w ramach własnych możliwości i warunków. Rozwój organizacji młodzieżowych i społecznych zahamował wybuch drugiej wojny światowej.

Dalszy rozwój zorganizowanej działalności młodzieży w Suchej Górnej należy szukać w pierwszych latach po wyzwoleniu, kiedy w roku 1947 założono Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej. Od samego początku młodzież aktywnie pracowała w zespołach śpiewaczych i teatrze amatorskim. Urządzała we własnym zakresie imprezy kulturalno-oświatowe, współpracując z Miejscowym Kołem PZKO. Na początku lat pięćdziesiątych Stowarzyszenie zostało wcielone do Czechosłowackiego Związku Młodzieży. Młodzież pozostała aktywna w działalności kulturalno-oświatowej w górnosuskim Kołe PZKO. Po dziesięciu latach, w celu zaktywizowania młodzieży, postanowiono założyć Klub Samokształcenia. Odtąd PZKO-wska młodzież spotykała się co sobotę, by we własnym gronie organizować wieczory dyskusyjne, gry i zabawy towarzyskie, potańcówki. Jedynym mankamentem tego okresu działalności Klubu był brak własnego lokalu.

W ramach akcji „20 świetlic na 20-lecie PZKO“ powstał w roku 1968 dzięki ofiarnej pracy członków i młodzieży „Dom PZKO“, a w nim nowy lokal, który w roku 1969 został nazwany Klubem Młodych „Na Poddaszu“. Jako jeden z pierwszych klubów młodzieżowych o charakterze kulturalno-oświatowym na stałe wpisał się w mapę naszego regionu. Podjął się wkrótce organizowania imprez we własnym środowisku. Stał się integralną częścią PZKO-wskiego ruchu kulturalnego. Zdobył renomę dzięki młodzieżowym zespołom muzycznym: „Tacy Sobie“ i „Vincebus Eruptum“. O ile pierwszy wniósł do życia kulturalnego sporo polskiej muzyki młodzieżowej, o tyle zespół „Vincebus Eruptum“ wywoływał w gronie doświadczonych działaczy Koła sporo kontrowersji, na skutek czego był zmuszony szukać wsparcia u innego opiekuna.

W latach sześćdziesiątych górnosuska młodzież wraz z młodzieżą okolicznych miejscowości rozpoczęła organizować Złoty Młodzieży. Na program

tej właśnie imprezy polityczno-wychowawczej składały się marsz pokoju i kładzenie wieńców pod pomnikiem tragedii w Żywocicach, po czym odbywała się część sportowa — turniej piłki nożnej i siatkówki. Program Złotą zakończono zabawą taneczną przeplataną występami amatorskich zespołów muzycznych PZKO i zaproszonych zespołów z PRL. W roku 1976 w celu zaktywizowania działalności Klubu, na spotkaniu prezydium zarządu Koła z młodzieżą PZKO-wską, został wybrany Aktyw Klubu Młodych, którego kierownik odtąd wchodził w skład Komisji Kultury i Oświaty oraz zarządu Koła. Nowy zryw przyniósł efekty. W odnowionym lokalu Klubu rozwija się i tętni życie kulturalne. Znaczna konkurencja w działalności kulturalnej sąsiednich Klubów Młodych zmusiła członków górnosuskiego Klubu do zastanowienia się nad nową formą organizowania własnych imprez oraz stosowania atrakcyjnych i skuteczniejszych form pracy. Zaczęto zwracać uwagę na sprawy organizacyjne, na oprawę plastyczną i scenariusze imprez. Ukazały się nowe plakaty z nadrukiem emblematu Klubu Młodych „Na Poddaszu”, reklamowe wejściówki i zaproszenia, zaś muzykobrania otrzymały starannie dobraną scenografię. Wprowadzono nową formę zabawy tanecznej — videodisco. Górnosuska młodzież była inicjatorem i propagatorem tej właśnie nowej formy zabawy. Pomysł organizowania videodisco, pomimo początkowych wątpliwości, trwa nadal i rozwija się pomyślnie do dnia dzisiejszego. Oprócz organizowania dyskotek i muzykobrań młodzież wiele czasu poświęca

Klub Młodych (1987)

działalności sportowo-turystycznej. Zaszczycie broni barw klubowych w mistrzostwach PZKO w piłce nożnej i turniejach tenisa stołowego, organizuje wycieczki krajoznawcze do Beskidów, Jaworników, Małej Fatry. Wielką popularnością klubowiczów cieszą się jednodniowe wycieczki nad Zaporę Cierlicką.

W ramach działalności klubowej urządzało spotkania dla absolwentów miejscowej szkoły podstawowej, odwiedzano młodzież szkolną w obozach pionierskich w Gutach i Pstruży. Młodzież brała również udział w brygadach rolniczych JSR-u w Bruzowicach, pomagała w pracach związanych z dekoracją „Wykopek” i bali PZKO-wskich, w organizowaniu wyścigu kolarskiego oraz zawodów przysposobienia obronnego „O Partyzancką Pepeszę”. Próbowano również sił w pracy kulturalno-oświatowej. W początkowych latach działalności Klubu wielką popularnością cieszyły się literacko-muzyczne wieczory poezji. Młodzież zapoznała się z twórczością A. Asnyka, C. K. Norwida, J. Tuwima. Wprowadzano tematy muzyczne, np. „10 % jazzu”, „The Beatles”, „Historia rocka”, które przybliżyły młodzieży historię muzyki rozrywkowej.

Klub Młodych stopniowo zaczął poszerzać zakres swej działalności. Organizuje pomysłowo świetlice, wybory „Babki Roku”, „Dzień Chłopca” i spotkania „Starej Gardy”. Od roku 1983 imprezy Klubu są nieregularne, zależne od możliwości i talentu jego członków. Starsza młodzież z trudem szuka porozumienia ze swymi niewiele młodszymi kolegami. Próby zaktywizowania młodzieży w Klubie nie przynoszą rezultatów. W marcu 1987 roku utworzono nowy Zarząd Klubu rokujący nadzieję na lepszą działalność.

ŻYCIE KULTURALNE W DOMU PZKO

W pierwszej połowie 1950 roku nastąpił przełom w działalności Koła. Powstaje przy nim Komisja Gospodarcza, która objęła opiekę nad dewastowanym w latach okupacji faszystowskiej Domem Robotniczym, bastionem życia politycznego i kulturalnego w latach międzywojennych. Koło, nie szczędząc kosztów i wysiłków, przystąpiło do ratowania majątku społecznego. W latach 1951—1952 poddało obiekt kapitalnemu remontowi. Z własnych funduszy przeprowadziło remont sali i sceny, nakryło dach papą, wymieniono rynny, przestarzałą instalację elektryczną i kanalizację, wybudowano nowe salki pod sceną. Wszystkie prace przeprowadzono dzięki wysiłkowi i ofiarności członków Koła, którzy przepracowali 2039 godzin brygadniczych. Od tego czasu poprawiły się radykalnie warunki lokalowe, otwały się dla członków i zespołów Koła nowe perspektywy. Jesienią 1952 roku mianowano zarządcą Domu Robotniczego członka MK PZKO, Karola Bigaję, który Koło wynajmował bezpłatnie salę i scenę oraz jeden lokal. Taki stan trwał do 10 marca 1957 roku. W tym dniu Dom Robotniczy stał się własnością Miejscowej Rady Narodowej. Wynajęty lokal w Domu Robotniczym o wymiarze 37 m² okazał się za mały dla działalności zespołów amatorskich Koła, które liczyły 160 aktywnych członków (dziewięć zespołów), na zebrania członków i zarządu Koła, na świetlice dla dzieci i dorosłych oraz wiele imprez kulturalnych. Wbrew trudnościom lokalowym w Kole kwitło życie kulturalno-oświatowe. W następnych latach okazało się, że największym kłopotem był brak własnego lokalu. Sytuację w tym zakresie rozwiązano ostatecznie w styczniu 1967 roku w ramach akcji „20 świetlic na 20-lecie PZKO”. Przy aktywnej pomocy członków Koła odkupiono od MRN północną część Domu Robotniczego. Był to dawny budynek sklepowy, zwany powszechnie „Konsumem”, wybudowany w 1904 roku w akcji samopomocy przez polskich robotników i górników dla potrzeb „Stowarzyszenia dla Robotników i Rolników w Suchej Górnej”. W dniu 10. 4. 1967 roku rozpoczęto rekonstrukcję budynku. Trudno wymienić 287 nazwisk ofiarnych członków Koła, którzy w latach 1967—1968 przepracowali 12 494 godz. brygadnicze. Za materiał budowlany zapłacono Kęs 32 452. Na pokrycie kosztów rekonstrukcji Koło otrzymało od ZG PZKO subwencję w wysokości Kęs 60 000, resztę pokryło z własnych funduszy. Obecna wartość „Domu PZKO” wynosi Kęs 433 743.

Dnia 19 października 1968 roku Koło przeżyło swój wielki dzień — otwarto Dom PZKO, rezultat 16-miesięcznego wysiłku i ofiarnej pracy działaczy i członków Koła. W dniu otwarcia aktywiści orzekli, iż Dom PZKO będzie centrum życia społecznego, ogniskiem ciekawych inicjatyw kulturalnych. Do członków i zespołów Koła wstąpiła nowa energia. Praca stała się w nowych warunkach łatwiejsza dla wszystkich zespołów Koła. Było gdzie urządzać zebrania członkowskie, posiedzenia zarządu

i rejonowych, komisji, prelekcje i wieczory świetlicowe. W lokalach Domu PZKO odbywały się imprezy Klubu Młodych, uroczystości rodzinne członków, spotkania absolwentów szkół podstawowych i średnich. Do dziś całkowicie służy wszystkim członkom i zespołom Koła, organizacjom Frontu Narodowego i Miejscowej Organizacji Dzielnicowej KPCz. Warto tutaj przytoczyć kilka liczb. W latach 1968—1981 odbyło się w lokalach Domu PZKO 5 235 różnych imprez kulturalno-oświatowych oraz akcji społecznych Koła, 339 zebrań organizacji Frontu Narodowego, 73 wesela oraz 45 spotkań absolwentów miejscowej szkoły podstawowej. Po otwarciu Domu PZKO funkcję kierownika wykonywał Jan Baron (1968—1981), w następnych latach Edward Rychlik — senior (1982—1984), Władysław Bura (1985—1987). Statystyka zebrań i imprez w lokalach Domu PZKO w latach 1982—1987 przedstawiona jest w tabeli 8.

Dom PZKO.

Tabela 8

Imprezy i zebrania w Domu PZKO

Wyszczególnienie	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Wieczory świetlicowe	5	9	8	7	8	4
Wystawy	2	2	1	1	1	2
Zebrania zarządu, prezydium, komisji i rejonowych	30	29	25	24	28	25
Imprezy i zebrania organizacji Frontu Narodowego	25	18	22	20	25	19
Próby zespołów	139	136	126	131	135	140
Prelekcje	3	3	7	8	8	4
Uroczystości rodzinne	6	6	7	6	13	16
Imprezy i spotkania Klubu Młodych	62	56	57	53	47	44
Imprezy SRPS, PSP i Przedszkola	5	5	5	4	6	6
Spotkania absolwentów	3	5	3	8	7	8
Spotkania Klubu Kobiet	12	16	17	14	16	14
R a z e m	292	285	278	276	294	282

AMATORSKI RUCH ARTYSTYCZNY

Dzięki swoistemu klimatowi, jaki panował w górnosuskim Kołie, zrodziła się w roku 1947 idea powołania do życia amatorskich zespołów artystycznych. Jak wynika z dokumentów, oprócz teatru amatorskiego oraz zespołów śpiewaczych — chóru mieszanego i męskiego — założono w roku 1953 oktet męski „Gama“, sekstet żeński „Melodia“ oraz zespół taneczny. Dziesięć lat później z inicjatywy miejscowych działaczy zorganizowano chór żeński „Tęcza“. W następnych latach założono zespół wokalny „Robinsonki“ (rok 1970) oraz zespół big-beatowy pod nazwą „Forum“ (rok 1977). Od początku zespoły Koła przejawiały wyjątkową prężność organizacyjną i artystyczną, potrafiły zająć odpowiednie miejsce w życiu kulturalnym Koła, a nawet rozślawić dobre imię naszego ruchu amatorskiego. Nie ulega wątpliwości, iż całokształt pracy amatorskich zespołów artystycznych przyczynił się w dużej mierze do wzbogacenia życia kulturalnego.

Do najbardziej popularnych zespołów wokalnych na naszym terenie należała niewątpliwie górnosuska „Melodia“. Trzydzieści lat w służbie pieśni, ponad 600 występów w Cieszyńskim, okręgu północnomorawskim i PRL — to jej niebagatelny dorobek. Żywo i wielostronnie współpracowała z czołowym zespołem śpiewaczym ChNP przy ZG PZKO i z powodzeniem wzbogacała koncerty wychowawcze dla uczniów polskich szkół podstawowych. Dzięki ofiarnej pracy kierowniczkii artystycznej Marty Bury, która prowadziła „Melodię“ od założenia do września 1976 roku, zespół osiągnął bardzo wysoki poziom artystyczny. W październiku 1976 roku kierownictwo artystyczne nad „Melodią“ obejmuje Wanda Miech. Zespół dostatecznie znany i ceniony, liczący się w życiu śpiewaczym, założony 29 czerwca 1953 roku, z powodu różnego rodzaju trudności obiektywnych zakończył 21 maja 1983 roku jakże owocną i wytrwałą pracę społeczną.

Wiele wspaniałych sukcesów, takich jak zwycięstwo w XIV Festiwalu Piosenki Polskiej w Karwinie, występy na „szklanym ekranie“ Telewizji Ostrawskiej, sukcesy na spotkaniach z piosenką polską dla Zespołów Polonijnych w Zielonej Górze, 208 występów w Cieszyńskim i PRL — to dorobek artystyczny zespołu wokального „Robinsonki“. Zespół założony 6 lutego 1970 roku w Klubie Szkolnym po trzech latach opuszcza mury szkolne pod nazwą „Robinsonki“ i dnia 26 czerwca 1973 roku zostaje przekazany zarządowi Koła. W grudniu 1980 roku „Robinsonki“ zwracają się do zarządu z decyzją o pożegnaniu się z Kołem, by działać jako zespół Domu Kultury w Trzyncu pod kierownictwem artystycznym Henryka Sumery. Zarząd Koła wyraził zgodę.

Pomyślne wyniki i osiągnięcia w amatorskim ruchu artystycznym od-

nosił zespół teatralny. Były one rezultatem umiejętnej pracy reżyserów Stanisława Burego, Fryderyka Guziura, Fryderyka Kończyny, Oswalda Siwka, Rudolfa Firli i Otokara Matuszka. W latach 1947—1977 zespół dał w sumie 125 przedstawień, które obejrzało 40 600 widzów. Przez zespół przewinęło się ponad 260 aktorek i aktorów, reżyserów i dyrygentów. Dzięki nim osiągnął wspaniałe sukcesy, piękny dorobek artystyczny i wychowawczy. Wystawiał sztuki teatralne nie tylko w Suchej Górnej, ale również, w wyniku społecznego zapotrzebowania, występował w wielu miejscowościach regionu cieszyńskiego. Na uwagę zasługuje jego długoletnia współpraca z miejscowym teatrem szkolnym. Świadom swej roli społecznej, wpisał się dramaturgią dawną i współczesną do historii naszej działalności kulturalno-oświatowej. Po wystawieniu współczesnej sztuki psychologiczno-obyczajowej A. Dołęgowskiego „Wieczór królowej“, z powodu braku szerszego grona zdolnych aktorów-amatorów, w roku 1977 zakończył działalność sceniczną.

Od roku 1959 wraz z zespołem teatralnym działał pod kierownictwem artystycznym Otokara Matuszka zespół żywego słowa. Na kartach kroniki zapisał wiele liczących się wyników. Jego członkowie brali udział w konkursach recytacji PZKO, awansując niejednokrotnie do eliminacji powiatowych, okręgowych czy ogólnokrajowych. Urządzał „Wieczornice“ poświęcone poetom i pisarzom. Po 10 latach działalności utracił początkowy rozmach i zakończył działalność kulturalną.

Spośród zespołów Koła dużą aktywność wykazał zespół gimnastyczno-rytmiczny, założony w październiku 1975 roku. Zespół pod kierownictwem Alojzego Adamca w atrakcyjny sposób prowadził imprezy sportowe. Urządził 20 zabaw świetlicowych, 43 spotkania, odbył 100 ćwiczeń. Ten ambitny zespół po dwóch latach sumiennej pracy zakończył działalność.

W minionym 40-leciu pracowały dorywczo inne zespoły i kółka zainteresowań, które po kilku miesiącach mrówczej pracy, nie wiadomo z jakiej przyczyny, zakończyły swoją działalność. Należały do nich: klub szachistów, klub dyskusyjny, zespół siatkówki, piłki nożnej, tenisa stołowego, śpiewu solowego oraz zespół muzyczny „Forum“.

Pisząc o zespołach Koła, należy dorzucić kilka zdań o chórze mieszanym, który powołano w roku 1952. Po dwóch latach zawiesił działalność. Kryzys w pracy tego chóru trwał do roku 1959. W lutym 1960 roku wznawia pracę. Chór zapowiadał się początkowo dobrze. Po kilku miesiącach wskutek obojętności młodzieży męskiej nastąpił zupełny zastój w jego działalności śpiewaczej.

W opublikowanej „Jednodniówce“ z okazji 35-lecia założenia MK PZKO w Hawierzowie-Suchej Górnej (rok 1982) pisaliśmy o nich i z przyjemnością odnotowaliśmy ich sukcesy oraz bogatą działalność artystyczną. Przyjrzyjmy się obecnie działalności zespołów Koła, które do dziś kon-

tynuują tak piękną i pożyteczną tradycję krzewienia kultury śpiewaczej i tanecznej.

Do najstarszych zespołów śpiewaczych należy CHÓR MĘSKI, założony w roku 1921. Jego prężny rozwój zahamował wybuch drugiej wojny światowej. Swoją powojenną działalność zespół wznowił już w roku 1945. Kierownictwo artystyczne objęli W. Żurek i A. Żyła. Mnożyły się występy na akademiach żałobnych ku czci pomordowanych, na masowych pogrzebach ofiar faszyzmu i na wielu dalszych imprezach publicznych. Rok 1946 przynosi zmianę w kierownictwie artystycznym chóru. Pracy dyrygenta podjął się Z. Pietraszek. Lata 1955—1965 to okres największych sukcesów zespołu. Występuje na licznych uroczystościach, daje własne koncerty, wypełnia programy imprez miejscowych i okolicznych Kół PZKO, odnosi sukcesy w konkursach śpiewaczych w Karwinie i Czeskim Cieszynie. Nawiązuje współpracę z chórem żeńskim „Tęcza” MK PZKO i z chórem górnosuskiej szkoły podstawowej. Nadchodzi rok 1967, a z nim... ubytek chórzystów, który nie sprzyjał pracy chóru, groził nawet poważnym kryzysem. Jednak w tych trudnych chwilach znaleźli się ofiarni działacze, którzy nie dopuścili do zaniku działalności zespołu, kontynuowali ją w uszczuplonym gronie. W tym właśnie trudnym okresie dochodzi dnie 3. 10. 1967 do połączenia z dolnosuskim chórem męskim „Hejnał”. Trzy lata później, dnia 6. 12. 1970 roku, odbyła się uroczystość 40-lecia pracy chóru męskiego „Hejnał” w Suchej Średniej. Na uroczystości jubileuszowej połączone zespoły śpiewacze przyjęły wspólną nazwę CHÓR MĘSKI „SUCHA”. Kierownictwo artystyczne zlecono Adolfowi Dzikowi, dotychczasowemu dyrygentowi chóru męskiego „Hejnał”, który kieruje chórem do dnia dzisiejszego przy współpracy Eugeniusza Hawranka (od 1. 1. 1987). Praca chóru ruszyła naprzód. Za okres pierwszych 12 lat chór „Sucha” mógł wykazać się 107 występami w Suchej Górnej i okolicznych miejscowościach, uczestniczył w czterech konkursach śpiewaczych PZKO w Czeskim Cieszynie, Karwinie. Kierownikami organizacyjnymi chóru byli: A. Bajger, E. Małysz, B. Mrowiec, W. Chlebek, W. Potysz, obecnie J. Małysz. Chór ma za sobą pięć uroczystości jubileuszowych oraz sześć wieczorów świetlicowych. Do roku 1987 miał 491 występów w Suchej Górnej i okolicznych miejscowościach, 36 występów z chórem żeńskim „Tęcza”, 8 występów z chórem górnosuskiej szkoły podstawowej i dwie audycje radiowe. Pięknym akcentem uznania zasług dla pracy śpiewaczej chóru męskiego było nadanie mu i długoletnim jego członkom odznak PZKO „Za Zasługi” i „Zasłużony dla Związku” przez ZG PZKO oraz odznak honorowych Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie, licznych dyplomów. Chór męski „Sucha”, do dziś wierny swej bogatej tradycji, kontynuuje swoje posłannictwo, zawdzięczając to jedynie kilkunastu ofiarnym górnosuskim i średniosuskim entuzjastom i miłośnikom śpiewu chóralnego. W chórze męskim „Sucha” do dziś śpiewają członkowie górnosuskiego Koła: inż. F. Bajer, J. Baron, E. Buława, W. Faja (zmarł w roku 1987), A. Giemza, T. Hanzlik, E. Hawranek (zastępca dyrygenta), K. Janeczek, L. Kajzar, inż. B. Kuczera, J. Małysz (kierownik organizacyjny), H. Paździora, B. Rychlik, W. Siu-

da, T. Staniowski, J. Taraba, J. Tomiczek, Koła średniosuskiego: W. De-long, A. Dzik (dyrygent), S. Firla, inż. G. Folwarczny (kierownik organizacyjny), W. Folwarczny, G. Fukała, K. Gąsiorek, H. Lasek, G. Kożusz-nik, K. Kubica, O. Pawlas, L. Rozbrój, E. Witala, W. Żydek.

Dobre wyniki i osiągnięcia na polu krzewienia pieśni ma podwójny kwartet męski „GAMA“, założony 11 maja 1953. Zespół zdobył rozgłos i uznanie w naszym społeczeństwie za ruchliwość i inicjatywę, za melodyjne piosenki, wykonywane z myślą o rozrywce i odpoczynku, za propagowanie idei amatorskiego ruchu śpiewaczego. Wypracował sobie własny styl pracy, własną interpretację. Jego praca rozwijała się trzema torami. Pierwszym i najważniejszym był udział w imprezach urządzanych przez organizację Frontu Narodowego. Od zarania swej działalności obsługiwał niemal wszystkie imprezy kulturalne i polityczne. Śpiewał chorąm w sanatoriach, domach starców, na Dniach Kultury Ziemi Racibarskiej, Dniach Nauczyciela, Dniach Górnika, Świętach Kobiet. Brał udział w Święcie Gorolskim, festiwalach i konkursach śpiewaczych organizowanych przez ZG PZKO. Nie było uroczystości, akademii, świetlicy, imprezy czesko-polskiej, bez względu na jej charakter: uroczysty, dostojny, pogodny czy wesoły, która obeszłaby się bez występu górnosuskiej „Gamy“. Drugim nurtem intensywnej działalności zespołu było organizowanie tematycznych wieczorów świetlicowych dla dorosłych, np. „Ja-

Chór męski „SUCHA“ (1987)

dą, jadą dzieci drogą“, „Gama w telewizji“, „Wycieczka po Warszawie“, „15 lat zem w wojsku służył“. Dzięki tej nowej formie pracy docierał tam, gdzie nie widziano innych zespołów estradowych w ogóle. Specjalnie dobrany repertuar, poprawna konferansjerka, dobrze opracowane scenariusze świetlic — oto zalety tego rodzaju imprez. Trecim nurtem działalności, godnym uwagi, to wzorowa współpraca z zespołami Koła — „Melodią“, zespołem tanecznym i recytacyjnym, oraz żywe kontakty z chórem męskim „Hasło“ Orłowa—Bogumin, z zespołem regionalnym „Gorol“ PZKO Jabłonków i „Wesołą Siódemką“ z Karwiny. Na konto zespołu należy zapisać owocną i szeroko zakrojoną współpracę z młodzieżą szkolną miejscowej szkoły podstawowej, dla której organizowano imprezy sportowe, popularne i pełne humoru świetlice pt. „Zgaduj-zgadula“. Na tym odcinku pracy zespół był uważany za doskonałego organizatora i przyczyniał się w ten sposób do wychowania młodzieży na aktywistów. Wypada również przytoczyć kilka słów o kierownikach artystycznych i członkach zespołu. W latach 1953—1955 kierownictwo sprawowali: E. Kaim (założyciel), dr J. Holoubek, E. Paździora, Marta Bury. Od roku 1956 do kwietnia 1978 roku kierownictwo artystyczne spoczywało w rękach Z. Pietraszka. Po jego śmierci zespół prowadzi do dziś E. Paździora. Do założycieli, którzy do dnia dzisiejszego pozostali wierni zespołowi, należą: Karol Janeczek, Leon Kajzar, Henryk Demel i Jerzy Taraba. Członkami zespołu byli przodownicy pracy, ofiarni aktywiści organizacji kulturalnych i społecznych, ludzie zajmujący odpowiedzialne funkcje kierownicze, działacze rad zakładowych, KPCz, MRN, członkowie BPS, posłowie do rad narodowych, pracownicy fizyczni i umysłowi: Badura Gustaw, Buława Leon, Dostał Hubert, Faja Tadeusz, inż. Kuczera Bronisław, dr Mackowski Józef, Mec Fryderyk, Paździora Henryk, Tomiczek Erich, Siostrzonek Karol, inż. Woźnica Józef, Witala Ewald, Urbaś Eryk (konferansjer), Żurek Karol. W roku jubileuszowym 40-lecia Koła do tych zapaleńców i miłośników, którzy do dnia dzisiejszego kontynuują tak piękną i pożyteczną tradycję krzewienia i popularyzowania polskiej piosenki, należą: Erich Paździora (kierownik artystyczny), Józef Wojaczek (kierownik organizacyjny od roku 1953), Henryk Demel, Hubert Dostał, Alojzy Godula, Karol Janeczek, Leon Kajzar, Henryk Paździora (kronikarz), Włodzimierz Szostok, Jerzy Taraba, Fryderyk Woźnica.

Przyjrzyjmy się obecnie statystyce. Najbardziej prężną działalność zespołu obserwujemy w latach 1954—1967. Zespół dawał przeciętnie 16 występów rocznie. Łącznie odbył 478 występów, w tym w Suchej Górnej 265, poza jej granicami 213. W owych statystykach brak jeszcze liczby piętnaście — w tyłu miejscowościach PRL wystąpiła „Gama“. Należy również zaznaczyć, że zespół przygotował ponad 300 znanych i popularnych pieśni autorów polskich, czeskich i radzieckich, a zatem podczas każdego kolejnego koncertu wykonał jedną nowo przygotowaną pieśń. Te martwe liczby świadczą o bogatym dorobku i wykonanej pracy, co stanowi swoisty ewement w naszym ruchu śpiewaczym. Działalność „Gamy“ była oceniana życzliwie przez fachowców, przede wszystkim przez ZG PZKO, i za te zasługi w propagowaniu idei amatorskiego ruchu

śpiewaczego zespół otrzymał liczne wyróżnienia, medale i odznaczenia, m. in. wszystkie stopnie odznaczeń PZKO „Za Zasługi”, srebrną odznakę „Zasłużony dla Związku” oraz Brązową, Srebrną i Złotą Odznakę Honorową Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych w Warszawie.

Do dalszych zespołów należy ZESPÓŁ TANECZNY, któremu towarzyszył wzniosły, piękny i szlachetny cel: przez taniec wzbogacić nasze życie kulturalne i społeczne. Ma osobną i piękną kartę w działalności kulturalno-oświatowej Koła. Mówi o tym kronika zespołu, odnotowująca wszystko, co ciekawego działo się w zespole od jego założenia — 19. 7. 1953 — do dnia dzisiejszego. Inicjatorem i organizatorem powstania zespołu był Jerzy Taraba, zaś funkcję pierwszego kierownika wykonywał Alojzy Adamec. Zespół przechodził różne okresy — lepsze i gorsze. Był czas, kiedy tancerzami zespołu interesowały się zespoły Pieśni i Tańca „Górnik” oraz „Olza”. Oba te zespoły pozyskiwały członków górnosuskiej grupy tanecznej, co wpływało ujemnie na regularne prowadzenie prób. Od założenia repertuar zespołu był bardzo różnorodny, bogaty i ambitny, obejmował najróżniejsze pozycje, między innymi tańce polskie, śląskie, czeskie, węgierskie, rosyjskie, słowackie, nie zabrakło tańców regionalnych, zespół przygotowywał widowiska sceniczne, próbował również sił w jazz-balecie, w terenie jednak najbardziej znane są jego

Oktet męski GAMA (1987)

programy karnawałowe. W repertuarze zespołu znalazły się tańce zespołowe, nie zabrakło również układów solowych. Wierny swoim założeniom pielęgnowania tańca ludowego czy klasycznego, opracowywał barwne widowiska, m. in. „Rok na wsi Cieszyńskiej“, urządzał wycieczki, świetlice w przyrodzie, obchody MDK, imprezy sportowe dla młodzieży szkolnej i przedszkolaków, dużo uwagi poświęcał organizacji życia kulturalnego i towarzyskiego młodzieży. Urządzał całowieczorowe imprezy, m. in. Spotkanie z tańcem (1964), Lot dookoła świata (1966), Rewia młodych (1970). Od roku 1983 corocznie prezentuje tematyczne programy na reprezentacyjnych balach MK PZKO.

Niemal od swego założenia zespół występował zarówno w Suchej Górnej, jak i w wielu miejscowościach Cieszyńskiego, na festynach, balach reprezentacyjnych Koła, dożynkach, akademiach, jubileuszach, rewiach, obchodach Dnia Górnika, Festiwalach PZKO, konkursach PZKO i KTM (w nich uplasował się na dobrych pozycjach), imprezach pt. „Maj nad Olzą“, na uroczystościach czesko-polskich w Opawie, w Cieszynie z okazji 1000-lecia Państwa Polskiego, w ramach współpracy MK PZKO z Towarzystwem Miłośników Olesna na Opolszczyźnie oraz w Wiśle, Szczyrku i Krakowie w ramach Tygodnia Kultury Beskidzkiej (w roku 1987), gdzie po raz pierwszy przedstawił się publiczności jako Zespół Pieśni i Tańca „Suszanie“. Telewizja w Ostrawie i Katowicach nadała fragmenty programu zespołów, między innymi zespołu tanecznego z Suchej Górnej.

Tancerze mają na swoim koncie jeszcze inne inicjatywy. To oni pod koniec lat sześćdziesiątych założyli grupę Socjalistycznego Związku Młodzieży w Suchej Górnej. W roku 1971 Okręgowy Komitet SZM wysłał właśnie górnosuski zespół taneczny na I Złot Młodzieży Czechosłowackiej do Strażnicy, gdzie tancerze wystąpili przed wielotysięczną publicznością i przed oficjalną delegacją władz centralnych, na czele której stał wówczas sekretarz generalny KC KPCz, tow. Gustav Husák. Na tym zlocie górnosuscy tancerze, reprezentując SZM i PZKO, zrobili swoim udanym występem bardzo dobre wrażenie, zasłużyli na pochlebne recenzje również prasy czeskiej, otrzymali list dziękczynny KO KPCz i dyplom KP SZM. Sukcesy, które zdobył w terenie, są zasługą ponad 280 tancerzy, kierowników artystycznych, m. in. Alojzego Adamca, Marii Siwek, Janiny Tomiczek, a szczególnie Janiny Rzyman, która prowadzi zespół od roku 1967 do dnia dzisiejszego. Pod jej kierownictwem zespół odznacza się dobrym poziomem wykonawstwa i bogatą działalnością. Nie można tutaj pominąć wkładu pracy Jána Mračny. Barwne i rytmiczne tańca słowackie w jego choreografii przyniosły sukcesy zespołowi na scenach Cieszyńskiego i PRL. Na szczególne wyróżnienie zasługuje współpraca zespołu z Zespołem Kobiet MK PZKO. Dzięki kobietom szatnia zespołu tanecznego wzbogaciła się o nowe kostiumy i stroje ludowe.

W ostatnim 5-leciu zespół skierował swą uwagę na przygotowanie tańców współczesnych, zazwyczaj przeznaczonych do pokazowych występów

w sezonie karnawałowym. Te właśnie tańce charakteryzują się jednolitym stylem muzyki, precyzyjną choreografią i ciekawą aranżacją. Dowodem atrakcyjności tych programów są zaproszenia zespołu na imprezy karnawałowe Kopalni ČSM, 1. Maja, Dukla, Prezydent Gottwald oraz ČSD.

Do roku 1987 zespół ma na swym koncie 475 występów, a bogaty i piękny zestaw wyćwiczonych tańców liczy 350. Dał 355 występów w górnosuskim Kole, a 105 w wielu miejscowościach regionu cieszyńskiego, w tym 15 występów w PRL. Za bogatą i wieloletnią działalność zespół odznaczony został dyplomami, Aktami Uznania ZG PZKO i Miejskiej Rady Narodowej w Hawierzowie, medalami, otrzymał wszystkie PZKO-wskie odznaki „Za Zasługi” oraz srebrną odznakę honorową „Zasłużony dla Związku”.

W roku Jubileuszowym 40-lecia Koła ZPiT „Suszanie” liczy 39 tancerzy oraz 4 członków kapeli. Do zespołu należą: Adamec Grażyna (kierownik organizacyjny), Chroboczek Jadwiga, Chroboczek Ewelina, Faja Renata, Faja Henryk, Faja Janusz, Firla Bolesław, Gruszkowski Adam, Gruszkowski Piotr, Guziur Ryszard, Kaňa Beata, JUDr Kaďlubiec Renata, Karpeta Marcela, Kozieľ Gabriela, Kozieľ Karina, Kružel Paweł, Kusyn Barbara, Kux Władysław, Łukosz Józef, Miczka Barbara, Mikuľa Andrzej, Mikuľa Marcin, Mikuľa Roman, Mračna Barbara, Mračna Ján, Mró-

Zespół Pieśni i Tańca „SUSZANIE” (1987)

zek Barbara, Niemiec Grażyna, Niemiec Roman, Nieszporek Renata, Pukowiec Czesław, Preisner Radek, Rychlik Roman, Rzyman Danuta, Rzyman Dorota, Staniowska Karin, Sikora Marek, Weiser Barbara, inż. Weiser Marian, Wróbel Daniel, Rzyman Janina (kierownik artystyczny).

Po przyłączeniu Miejscowej Grupy Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej do Związku Młodzieży Czechosłowackiej w roku 1953 wszystkie istniejące zespoły śpiewacze w Suchej Górnej przechodziły kryzys organizacyjny i zawiesiły swoją działalność. Chór mieszany przestał istnieć, a w jego miejsce, staraniem Zarządu Koła PZKO, powstał 27 kwietnia 1954 chór żeński pod dyrygenturą Karola Krainy. Z dniem 11 maja 1954 roku kierownictwo chóru objął Otokar Matuszek. Po czterech latach regularnej pracy, 29 okolicznościowych występach i 118 odbytych próbach, ze względu na spadek frekwencji, chór zakończył swoją działalność. Dopiero po czterech latach, 26 lutego 1963 roku, z inicjatywy głównego organizatora i dyrygenta, Otokara Matuszka, udało się ponownie zorganizować CHÓR ŻEŃSKI jako samodzielną jednostkę śpiewaczą. Chór początkowo pracował przy SRPS naszej szkoły. Jednak po uroczystościach Jubileuszowych z okazji 60- i 35-lecia polskich budynków szkolnych przeszedł dnia 25. 6. 1963 roku za zgodą obu stron pod opiekę zarządu Koła. I tak rozpoczął się nowy etap chóru żeńskiego. Start był udany. Na liście chórzystek pojawiło się 58 nazwisk. W następnym roku 1964 na Walnym Zgromadzeniu PZKO otrzymał w drodze konkursu symboliczną nazwę „TĘCZA”. Kierownictwo artystyczne spoczywało od założenia zespołu w rękach Otokara Matuszka, od 1968 do 1972 roku Janiny Czaja, po czym znów kierownictwo artystyczne przejął pierwszy dyrygent, który nieprzerwanie prowadzi zespół do dnia dzisiejszego. W kronice, którą prowadzi Ludmiła Matuszek, zanotowano, że zespół angażuje się mocno w życiu kulturalno-oświatowym przez częsty udział w programach imprez Frontu Narodowego w Suchej Górnej i Komitetu Miejskiego PZKO w Hawierzowie, bywa trzonem programu miejscowych imprez Koła. Należy też odnotować udział „Tęczy” w festiwalach i konkursach śpiewaczych PZKO, imprezach powiatowych i okręgowych oraz występy w PRL. Pierwszym znaczącym sukcesem zespołu było uzyskanie 1. miejsca w eliminacjach śpiewaczych w Hawierzowie oraz zajęcie drugiego miejsca w kategorii chórów żeńskich w konkursie chórów PZKO-wskich w roku 1964 i 1966. W roku 1966 dwukrotnie śpiewał na fali radiowej rozgłośni ostrawskiej. Sukces ten powtórzył w 1972 i 1977 roku. Również dokonał nagrań pieśni ludowych i artystycznych kompozytorów polskich, czeskich, radzieckich i rodzimych w studiu radiowym w Ostrawie dla Rozgłośni Polskiego Radia w Katowicach i Warszawie. Jak wynika z dokumentów, oprócz śpiewu z zamiłowaniem rozwijał różnorodną działalność kulturalno-oświatową. Urządzał świetlice poświęcone Mickiewiczowi, Słowackiemu, Chopinowi, Moniuszce, wieczornice z okazji Święta Kobiet pt. „Wszystko dla mężczyzn”, organizował wycieczki, świetlice w przyrodzie oraz prelekcje. Osobną kartę kroniki chóru wypełnia współpraca z miejscowym chórem szkoły podstawowej, chórem męskim „Sucha” oraz z czeskim chórem żeńskim „Šárka” DK Kopalni. Prezydent

Gottwald. Na swoim koncie ma ponad 290 występów okolicznościowych, 11 występów z chórem miejscowej szkoły podstawowej, 37 występów z chórem męskim „Sucha“, 96 występów poza Suchą Górną i cztery audycje radiowe. Zespół wyćwiczył 135 pieśni ludowych, artystycznych, żołnierskich à capela, z akompaniamentem orkiestry i fortepianu. Efektem ofiarnej pracy były udane występy „Tęczy“ na uroczystościach jubileuszowych zespołu (w 1973, 1978 i 1983 roku). Do szczególnie głębokich przeżyć chóru należały zawsze występy poza granicami naszego terenu, gdyż ciągle na nowo pobudzały zespół do wzmożonej pracy. W roku Jubileuszowym 40-lecia Koła, na zaproszenie Dyrekcji Domu Kultury „Metalowiec“, Fabryki Samochodów Małolitrażowych, wystąpiła „Tęcza“ na Koncercie Przyjaźni dnia 14. 11. 1987 w Wojewódzkim Domu Kultury „Pod Orłem“ w Bielsku-Białej. Koncert „Tęczy“ o dobrym poziomie artystycznym pozostawił u słuchaczy głębokie i niezatarte wrażenie. Następnego dnia chór wystąpił z okazji jubileuszu 70-lecia chóru mieszanego „Lutnia“ w Strumieniu. Koncert „Tęczy“ przyjęty był bardzo ciepło i cieszył się wielkim powodzeniem.

Na osiągnięciach i sukcesach „Tęczy“ zaważyła pełna poświęcenia praca społeczna wszystkich członkiń zespołu, akompaniatorek Heleny Danel i Jadwigi Króliczek, które dodawały blasku wszystkim występom chóralnym. Również soliści zespołu, Jadwiga Niemiec, Maria Mec, Leon Kajzar, uświetniali koncerty zespołu. Całokształtem organizacyjnym kier-

Chór żeński „TĘCZA“ (1987)

wały kolejno: H. Niedziela, I. Mrowiec, L. Szynder, A. Fabera, A. Rzyman, obecnie W. Sztebel.

Za zasługi położone na polu popularyzacji śpiewactwa „Tęcza“ została odznaczona wszystkimi stopniami odznaczeń PZKO „Za Zasługi“, srebrną odznaką honorową „Zasłużony dla Związku“, Dyplomem Uznania za wybitną pracę społeczną w amatorskim ruchu muzycznym oraz Brązową i Srebrną Odznaką Honorową ZG Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie, Aktami Uznania Miejskiej Rady Narodowej w Hawierzowie.

Skład osobowy chóru żeńskiego „Tęcza“ w roku Jubileuszowym 40-lecia MK PZKO: Bajger Marta, Bardoń Daniela, Buława Olga, Chlebik Helena, Chroboczek Julia, Dzik Zofia, Faja Alena, Faja Bronisława, Folwarczna Olga, Firla Hildegarda, Gruszkowska Maria, Guziur Wanda, Kajzar Małgorzata (zmarła w roku 1987), Klimasowa Halina, Konesz Anna (skarbnik), Króliczek Jadwiga (akompaniatrix), Kufa Henryka, Matuszek Ludmiła (kronikarz), Mec Maria, Mikuła Wanda, Niedziela Marta, Novotná Gertruda, Pietraszek Eugenia, Pietraszek Lidia, Pietraszek Olga, Pilch Anna, Pukowiec Terezja, Rychlik Janina, Rzyman Anna, Sikora Engelberta, Siwek Hermina, Struś Maria, Stec Hildegarda, Sztebel Wanda, (kierownik organizacyjny), Taraba Bronisława, Tomanek Marta, Tomiczek Danuta, Urbaniec Janina, Wawrzyczek Marta, Woźnica Leokadia, Wróbel Marta, Vráňková Wilma, Matuszek Otokar (dyrygent).

Dane liczbowe, ilustrujące działalność zespołów Koła w latach 1980—1987, przedstawia tabela 9.

Tabela 9

Zestawienie statystyczne działalności zespołów Koła

Zespół Koła	1980		1981		1982		1983		1984		1985		1986		1987	
	P	W	P	W	P	W	P	W	P	W	P	W	P	W	P	W
Taneczny	40	7	46	13	50	18	44	14	45	17	40	21	64	18	85	17
Tęcza	42	8	36	6	38	8	26	10	33	11	22	4	44	11	46	10
Sucha	45	5	37	8	41	11	28	11	34	11	25	4	40	6	40	7
Gama	37	4	35	7	35	11	21	5	30	3	20	1	37	7	46	10
Melodia	36	4	22	5	—	—	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Robinsonki	28	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
R a z e m	228	44	176	39	164	38	128	36	142	42	107	30	185	42	217	44

P = liczba prób

W = liczba występów

WSPÓŁPRACA KOŁA Z ORGANIZACJAMI FRONTU NARODOWEGO

Miejscowe Koło PZKO w ostatnim 40-leciu poświęciło wiele miejsca współpracy z organizacjami Frontu Narodowego. W pierwszych latach działalności bliska współpraca Koła ze Stowarzyszeniem Młodzieży Polskiej, Klubem Sportowym „Lechia“, Związkiem Bojowników Antyfaszystowskich, zarządem Domu Robotniczego, Radą Zakładawą Kopalni „Prezydent Gottwald“, dyrekcją Szkoły Podstawowej i Przedszkola, Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół miejscowej szkoły i przedszkola kształtowała się dzięki wzajemnemu zaufaniu, zrozumieniu i dotyczyła wymiany kulturalnej. Zespoły artystyczne Koła korzystały z lokali Domu Robotniczego, dawały programy kulturalne na festynach szkolnych, imprezach z okazji Dnia Górnika, uroczystościach okolicznościowych, rocznych zebraniach sprawozdawczych oraz organizowały świetlice dla miejscowej młodzieży szkolnej i przedszkolaków.

Dla poszerzenia kontaktów w latach pięćdziesiątych Koło podpisało umowę z miejscową szkołą podstawową, Organizacją Pioniera „Żwirki i Wigury“ oraz SRPS-em. Dochodzi do koordynacji działalności. Dwa razy w roku w ramach przygotowywania półrocznych planów pracy odbywają się wspólne zebrania w celu uzgodnienia wspólnych imprez i form pracy. Z okazji Miesiąca Oświaty Książki i Prasy Koło organizowało corocznie w budynkach szkolnych kiermasz książki polskiej. Członkowie Koła przepracowali niezliczoną liczbę godzin brygadniczych przy upiększaniu i modernizacji szkoły, prowadzili drużyny pionierskie, kółka kulturalno-artystyczne, wychowania fizycznego i przysposobienia obronnego oraz kółka techniczno-przyrodnicze. W latach 1956—1978 rozwija się pożyteczna współpraca chóru szkolnego z chórem męskim i chórem żeńskim „Tęcza“ MK PZKO. Bliskie kontakty nawiązała szkoła z amatorskim zespołem teatralnym górnosuskiego Koła. Zarząd Koła, kierując się najlepszą intencją wytworzenia dogodnych warunków pracy dla młodzieży szkolnej oraz w celu zapewnienia wszechstronnego rozwoju i wychowania pozaszkolnego młodszej generacji, zawarł w roku 1968 umowę z miejscową szkołą i SRPS-em, przy czym zobowiązał się do bezpłatnego udostępniania wszystkich lokali Domu PZKO na imprezy młodzieży szkolnej oraz SRPS-u. Ten krótki zarys współpracy nie byłby kompletny, gdyby nie wspomnieć o wspólnie organizowanych imprezach PZKO, SRPS, szkoły i przedszkola z okazji Dni Wyzwolenia, Zwycięstwa Lutowego, WSRP, 60. rocznicy założenia KPCz. Na kartach kroniki zanotowano wiele ważnych inicjatyw, świadczących o współpracy ze Związkiem Młodzieży Socjalistycznej, Komitetami Obywatelskimi nr 108 i 109, Radą Nadzorczą Spółdzielni Jednota-Jedność, Związkiem Myśliwców, OPOS-em w Hawierzowie. Znaczne osiągnięcia można odnotować w organizowaniu z wyżej wymienionymi organizacjami oraz Stowarzyszeniem Rodziców

i Przyjaciół miejscowej polskiej i czeskiej szkoły zawodów przysposobienia obronnego pt. „O Partyzancką Pepeszę“ oraz tradycyjnego wyścigu kolarskiego dla młodzieży obu narodowości. Przy organizowaniu corocznych Bali PZKO nasza organizacja współpracuje przy dekoracji sali Domu Robotniczego i lokali Domu PZKO z Miejsową Strażą Ogniową oraz Związkiem Myśliwców. Dobrze układa się współpraca z Domem Kultury Kopalni Prezydent Gottwald, w którego lokalach odbywają się przedstawienia Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego oraz liczne imprezy Koła.

Po włączeniu Suchoj Górnej do miasta Hawierzowa Koło współpracuje z Komitetem Miejskim PZKO oraz Kołami zrzeszonymi w tym obwodzie. Za swą pracę w ramach Frontu Narodowego MK PZKO zostało kilkakrotnie wyróżnione przez władze miejskie i okręgowe.

Doskonała harmonia współpracy z organizacjami Frontu Narodowego jest gwarancją dalszej owocnej działalności Koła.

WSPÓLPRACA KOŁA ZE SCENĄ POLSKĄ

Wśród organizacji kulturalnych i placówek oświatowych, z którymi Koło nawiązało kontakty, czołowe miejsce zajmuje współpraca ze Sceną Polską Teatru Cieszyńskiego.

Po drugiej wojnie światowej polskie społeczeństwo na Śląsku Cieszyńskim w Czechosłowacji rzuciło myśl założenia polskiego teatru zawodowego. Był to zresztą dla nas okres szczególnie szczęśliwy. Dzięki Zwyczajestwu Lutowemu w roku 1948 polskie życie kulturalno-oświatowe uzyskało wszechstronne poparcie KPCz i władzy ludowej.

Prośba ZG PZKO o powołanie do życia teatru zawodowego, poparta przez powiatowy sekretariat KPCz w Czeskim Cieszynie, została przychylnie załatwiona. Przygotowany memoriał zatwierdził Krajowy Komitet Narodowy w Ostrawie. Organizacją zespołu zajął się z ramienia ZG PZKO instruktor d/s teatru, Władysław Niedoba, który był pierwszym kierownikiem Sceny Polskiej.

W sierpniu 1951 roku pierwszy zawodowy polski zespół teatralny poza granicami Polski, świadomy swoich wielkich zadań, z zapalem rozpoczął swą działalność. Zdawał sobie sprawę z tego, czym jest dla naszego społeczeństwa, dla naszego robotniczego widza, który już od dawna pragnął mieć swój własny teatr, umożliwiający mu poznanie kultury socjalistycznej.

Scena Polska, która wyrosła z potrzeb naszego społeczeństwa, rozpoczęła swoją działalność dnia 14. 10. 1951 roku wystawieniem sztuki A. Maliszewskiego „Wczoraj i przedwczoraj” w sali „Piasta” w Czeskim Cieszynie. Ażeby pozyskać stałych widzów nowo powstałego teatru, organizowano dwójki agitacyjne w poszczególnych gminach i miastach tutejszego regionu.

Również w Suchej Górnej udało się pozyskać pokaźną liczbę stałych widzów — 220 abonentów. Pierwsze przedstawienie Sceny Polskiej odbyło się dnia 25. 10. 1951 roku przy przepełnionej sali Domu Robotniczego. Zespół wystawił wspomnianą sztukę A. Maliszewskiego „Wczoraj i przedwczoraj”. Do roku 1960 przedstawienia Sceny Polskiej odbywały się w sali Domu Robotniczego w obecności ponad 400 widzów. Taka liczba widzów utrzymała się do 1963 roku. Spadek frekwencji zmusił zarząd Koła w roku 1965 do rozpoczęcia batalii o widza. Do roku 1975 zarząd Koła organizował przedstawienia we własnym zakresie, te jednak często kończyły się niepowodzeniem.

Od sezonu teatralnego 1975/76 wprowadzono dla emerytów 50 % niż-

kę, na co Koło musiało przeznaczyć ze swojego budżetu K $\acute{c}$ s 924,—. Równocześnie obniżyła się liczba abonentów (do 200 osób). Wobec tego zarząd Koła PZKO postanowił od 17. 8. 1975 przekazać sprawy finansowe przedstawień Komisji Gospodarczej Sceny Polskiej. Zobowiązał się nadal pozyskiwać abonentów i uzgadniać terminy przedstawień. Mimo obiektywnych trudności do roku 1982 zarząd zorganizował 187 przedstawień, które obejrzało 44 803 widzów. Obecnie przedstawienia SP odbywają się w Domu Kultury 6—8 razy w roku z większym lub mniejszym powodzeniem.

W roku 1986 obchodziła Scena Polska 35-lecie swej działalności. Po przedstawieniu sztuki A. Fredry: „Gwałtu, co się dzieje“ w dniu 23. 10. 1986 w Domu Kultury, przekazał członek zarządu Koła Scenie Polskiej serdeczne życzenia. Równocześnie podziękował za szerzenie polskiego języka literackiego przez kulturę teatralną wśród społeczeństwa nadolziańskiego. Życzenia i podziękowania złożył na ręce kierownika artystycznego Sceny Polskiej, Karola Suszki. W dowód uznania wręczył wiązanek kwiatów i symboliczny upominek w postaci plakiety górnosuskiego Koła PZKO.

Dobrze się stało, że powstał polski teatr zawodowy i zajeżdża do nas kilka razy w roku, bowiem górnosuski teatr amatorski, który stał na wysokim poziomie, szczególnie w okresie międzywojennym i po wojnie, z powodu braku ochotników w roku 1977 przestał istnieć.

W przeciągu ostatnich lat i Scena Polska jakby spowszedniała pewnej grupie społeczeństwa górnosuskiego. Dotyczy to szczególnie członków Koła PZKO w wieku produkcyjnym, rezultatem czego jest nieustannie zmniejszająca się liczba widzów. Stan abonentów w roku 1986 wynosił już tylko 155 widzów. A przecież teatr bez widza nie może istnieć. Jeśli uświadomimy sobie posłannictwo Sceny Polskiej na nadolziańskiej ziemi, wtedy nie możemy dopuścić do upadku tego jedyne u nas polskiego teatru zawodowego. 35-letnia działalność Sceny Polskiej sprawdziła jej żywotność i celowość jej istnienia.

KONTAKTY KOŁA Z ORGANIZACJAMI KULTURALNO-OŚWIATOWYMI W PLR

Od roku 1972 datuje się owocna współpraca Koła z organizacjami kulturalno-oświatowymi w Polsce. Zawarte umowy o współpracy dotyczyły obustronnej wymiany doświadczeń na polu pracy kulturalno-oświatowej, wymiany kulturalnej pomiędzy zespołami artystycznymi oraz wymiany na polu turystyczno-krajoznawczym. W celu skonkretyzowania współpracy dochodziło do spotkań przedstawicieli zainteresowanych organizacji.

Pierwszy kontakt został nawiązany dzięki inicjatywie Opolskiego Towarzystwa Kulturalno-Oświatowego, Rady Towarzystw Regionalnych Opolszczyzny oraz ZG PZKO w Czeskim Cieszynie. Dnia 18. 6. 1972 roku wyjechała do Olesna delegacja Koła w celu nawiązania współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Oleskiej. W czasie wspomnianego pobytu w Oleśnie zostały omówione możliwości i płaszczyzny współpracy, a uzyskane od oleskiego Stowarzyszenia uwagi i materiały pozwoliły delegacji Koła skonfrontować pracę społeczno-kulturalną z tamtejszymi środkami działania i metodami pracy. W listopadzie 1972 roku na zaproszenie zarządu Koła przyjechała z rewizytą delegacja Olesna na uroczystości 25-lecia założenia Koła. Podczas dwudniowego pobytu goście zapoznali się z osiągnięciami i rozległą działalnością kulturalno-oświatową Koła. W trakcie pobytu zwiedzili miejsca pamięci ofiar hitleryzmu w Żywocicach, w Suchej Górnej, oddali hołd pamięci tragicznej śmierci polskich lotników F. Żwirki i S. Wigury w Cierlicku. Działacze i nauczyciele oleskiego Stowarzyszenia wzięli udział w konferencji metodycznej czeskich i polskich szkół górnosuskiego ogniska metodycznego, na którym to spotkaniu zaprezentowali elementy systemu dydaktyczno-wychowawczego, wdrażanego w szkołach oleskich. Dwa lata później w myśl zawartej umowy wyjechała grupa działaczy Koła do Olesna. Górnosuscy aktywiści zapoznali się z dorobkiem Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Oleskiej, zwiedzili placówki oświatowe, miejsca pamięci narodowej i zabytki kultury materialnej. Odbyło się wówczas spotkanie przedstawicieli lokalnych władz Oleskiego i zarządu SMZO z gośćmi, podczas którego omówiono perspektywy najbliższych przedsięwzięć. Zostały wówczas nawiązane także bliższe kontakty pomiędzy szkołami podstawowymi w Suchej Górnej, Oleśnie i Żębowicach w celu wymiany doświadczeń dydaktyczno-wychowawczych. Jesienią 1974 roku zespoły artystyczne Koła uświetniły swoimi występami akademię z okazji Dnia Nauczyciela i z analogicznym programem zaprezentowały się młodzieży i mieszkańcom Olesna. W dniach 4. i 5. 4. 1974 roku miała miejsce rewizyta 34 członków SMZO, nauczycieli Oleskiego w Suchej Górnej. Podczas pobytu zwiedzili czeską i polską szkołę w Suchej Górnej, karwiński okręg przemysłowy, Ostrawę, Trzynieć, skansen w Rożnowie i miejsca martyrologii. W dniu 18. 5. 1975 roku zespoły „Gama“, „Melodia“, „Robinsonki“ wystąpiły na

uroczystości wręczenia sztandaru Zbiorczej Szkole Gminnej w Zębowicach. Po roku 1975 współpraca ta nieco osłabła. Dopiero w czerwcu 1980 roku wznowiono rozmowy i wymianę wzajemnych świadczeń. Do Suchej Górnej przybyła delegacja SMZO i zasiadła do wspólnego stołu z przedstawicielami Koła w celu omówienia dotychczasowego współdziałania i wytyczenia planu dalszej współpracy na najbliższą przyszłość. Na zaproszenie SMZO w kwietniu 1981 roku wyjechała do Olesna delegacja Koła, by wziąć udział w uroczystościach 60-lecia III Powstania Śląskiego. Po reorganizacji struktury administracyjnej i zmienionych nieco warunkach w województwie częstochowskim współpraca została wstrzymana.

W listopadzie 1983 roku nawiązało Koło kontakty z Zakładową Organizacją Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej, zrzeszającą pracowników z Polski, zatrudnionych w Kopalni Prezydent Gottwald w Suchej Górnej. Oficjalne ramy tej współpracy dała umowa zawarta 2 lutego 1983 roku między ZG PZKO i ZG ZSMP. Zaplanowano spotkania naszej młodzieży z członkami ZSMP, zebrania, cykl prelekcji z kart historii i współczesności Suchej Górnej oraz działalności PZKO.

W styczniu 1986 roku zarząd Koła nawiązał współpracę z Gminą Spółdzielnią Samopomoc Chłopska w Lubomii, w województwie katowickim. W czasie pobytu delegacji Koła PZKO w Lubomii zapoznano się z dorobkiem, osiągnięciami i działalnością kulturalno-oświatową Spółdzielni Chłopskiej i omówiono możliwości nawiązania współpracy. W jej ramach 1 lutego 1986 roku męski zespół wokalny „Gama” brał udział w obchodach „Dnia Pracownika Handlu”, zaś 50-osobowy chór mieszany „Echo” z Syrynii 31 maja 1986 roku uczestniczył w Suchej Górnej w uroczystościach z okazji 65. rocznicy założenia KPCz. Z okazji 40-lecia działalności Gminnej Spółdzielni odbyła się 20. 9. 1986 jubileuszowa impreza w Domu Kultury w Syrynii. W uroczystości brały udział zespoły górnosuskiego Koła — chór żeński „Tęcza” oraz zespół taneczny.

W kronice Koła PZKO pod datą 15. 4. 1986 znajduje się notatka: „W celu nawiązania współpracy z Międzyzakładowym Domem Kultury „Metalowiec” Fabryki Samochodów Małolitrażowych wyjechała do Bielska-Białej delegacja, która została przez tamtejszych działaczy serdecznie przyjęta.” Ten pierwszy kontakt nawiązany został dzięki inicjatywie członków chóru męskiego „Harfa” Międzyzakładowego Domu Kultury „Metalowiec” w Bielsku-Białej. W czasie wspomnianego pobytu delegacji Koła zostały omówione możliwości i płaszczyzny współpracy, które stworzyły dogodne warunki do podpisania umowy z Międzyzakładowym Domem Kultury i Zakładem Usług Socjalnych FSM. Zawarta umowa dotyczyła wymiany kulturalnej pomiędzy zespołami artystycznymi oraz wymiany na polu turystyczno-krajoznawczym. Zespoły amatorskie obu partnerów skupiły wokół siebie wielu aktywistów, miłośników śpiewu, tańca i muzyki w celu aktywnego uczestnictwa w imprezach kulturalnych. Uzyskały znakomite wyniki świadczące o ugruntowaniu poziomu artystycznego i organizacyjnego.

Dotychczasowe doświadczenia przekonały wszystkich, jak doniosłym i szczęśliwym krokiem było nawiązanie współpracy z wyżej omawianymi organizacjami i placówkami kulturalnymi. Zawarte umowy przyczyniły się do umocnienia i rozszerzenia kontaktów Koła z organizacjami kulturalno-oświatowymi w Polsce.

Ważniejsze fakty i wydarzenia ze współpracy z Domem Kultury „Metalowiec” FSM w Bielsku-Białej:

15. 4. 1986 Podpisanie umowy o współpracy kulturalno-oświatowej MK PZKO z Międzyzakładowym Domem Kultury „Metalowiec” i Zakładem Usług Społecznych Fabryki Samochodów Małolitrażowych w Bielsku-Białej
14. 6. 1986 Koncert orkiestry dętej DK FSM na festynie szkolnym w Suchej Górnej
23. 9. 1986 Wycieczka krajoznawcza działaczy i pracowników FSM do Koprzywnicy,
25. 9. 1986 Gottwaldowa i Lednicy
26. 10. 1986
27. 10. 1986 Ekskursja członków Koła do FSM w Bielsku-Białej
15. 11. 1986 Koncert chóru męskiego „Harfa” Domu Kultury „Metalowiec” FSM z okazji 65-lecia chóru męskiego „Sucha” w DK w Hawierzowie-Suchej Górnej
26. 4. 1987
27. 4. 1987 Wycieczka krajoznawcza pracowników FSM i członków chóru „Harfa” do Hrabyni, Ołomuńca i Opawy
8. 5. 1987
10. 5. 1987 Wycieczka członków Koła PZKO do Warszawy
31. 5. 1987 Udział delegacji DK FSM w Festiwalu PZKO w Karwinie
13. 6. 1987 Dyskoteka Klubu Młodych „Na Poddaszu” w wykonaniu pracownika DK FSM
26. 6. 1987 Koncert orkiestry dętej DK FSM na festynie szkolnym w Hawierzowie-Suchej Górnej
7. 8. 1987
9. 8. 1987 Udział ZPiT „Suszenie” w Tygodniu Kultury Beskidzkiej
25. 10. 1987 Występ grupy estradowej „Hulanka” DK „Metalowiec” FSM na Uroczystości Jubileuszowej z okazji 40-lecia MK PZKO w Suchej Górnej
14. 11. 1987 Występ zespołów Koła (Tęcza, Gama, ZPiT „Suszenie”) w Bielsku-Białej
15. 11. 1987 Koncert chóru żeńskiego „Tęcza” i zespołu wokalnego „Gama” z okazji 70. rocznicy śpiewactwa w Strumieniu (PRL)

Cennym dokumentem jest „Księga Współpracy”, z której odnotowano opinie działaczy politycznych i kulturalnych.

8 sierpnia 1987

Dziękujemy Drogim Gościom za miłą wizytę. Zachowamy ją długo w pamięci — serdecznie zapraszamy i oczekujemy kolejnego przyjazdu.

Zespołowi „Suszanie” dziękujemy za wspaniałe występy na estradach „Tygodnia Kultury Beskidzkiej 1987”. Dały nam wiele wzruszeń autentycznych i umocniły nasze przekonania o wielkich wartościach wychowawczych, które niesie kultura ludowa, podglebie, z którego wyrastają najwspanialsze arcydzieła kultury i sztuki, które przechowuje najpiękniejsze wartości patriotyczne.

Józef Mamorski, sekretarz KW PZPR

Jan Walach, wicewojewoda Bielski

Wiśła, 8 sierpnia 1987

Serdeczne podziękowania dla Zespołu Pieśni i Tańca „Suszanie” za udział w XXIV Tygodniu Kultury Beskidzkiej na estradzie w Wiśle. Żyjemy nadzieją, że Wasz pierwszy udział w naszej imprezie będzie początkiem do nawiązania stałej współpracy na niwie kultury.

Zyczymy Wam rozwoju Waszego Zespołu oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym. Do zobaczenia w roku przyszłym na jubileuszowym XXV TKB.

Za komitet organizacyjny:

H. Pustówka

Cieślar

Bielsko-Biała 14. 11. 1987

Z okazji pobytu 90-cio osobowej grupy działaczy i animatorów kultury polskiej z Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego z Suchej Górnej, podziękowania za piękny koncert wieńczony dwuletnią naszą wzajemną współpracą, przypadającą w roku 40-lecia działalności Waszego Związku składają

Dyrekcja FSM

Kierownictwo społeczno-polityczne Fabryki
oraz działacze kultury

Gustaw Broda, Zygmunt Czernek

Strumień 15. 11. 1987

Z okazji uczestniczenia Waszych zespołów „Tęcza” i „Gama” w Koncercie Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia” w Strumieniu, inaugurującego jubileusz 70-lecia istnienia, dziękujemy Wam serdecznie za wykonanie pięknych pieśni i życzymy Wam wielu dalszych sukcesów w upowszechnianiu polskiej pieśni na Zaozlu. Przekażcie wszystkim członkom PZKO i innym Rodakom nasze braterskie pozdrowienia.

Przewodniczący Rady PRON w Strumieniu

mgr Karol Ochman

Przewodniczący Rady Narodowej w Strumieniu

mgr Marian Wójtowicz

Strumień, 15. 11. 1987

Wielką radość sprawił nam śpiewakom „Lutni” pobyt zespołu żeńskiego i oktetu męskiego w dniu inauguracyjnym naszego roku jubileuszowego. Rozpoczęliśmy 70-ty rok śpiewania przy wspaniałym udziale bratnich nam dusz śpiewaczych chóru „Tęcza” z Suchej Górnej. Naszym życzeniem jest to, by zawarta w dniu dzisiejszym znajomość przetrwała jak najdłużej. Łączy nas Pieśń Polska i to gwarantuje nam prawdziwą przyjaźń i radość we wspólnej służbie dla pieśni. Zespołowi chóru „Tęcza” życzymy dalszych wspaniałych sukcesów, a jego członkom dużo zdrowia i sił.

Cześć Pieśni!

wiceprezes „Lutni” **Stonmian**

DZIAŁANIE ŚWIADOME CELU

Po założeniu PZKO w Suchej Górnej, dzięki działaczom lat międzywojennych, odznaczających się prężnością działania, rozwija się ku ogólnemu zadowoleniu członków praca organizacyjna i kulturalno-oświatowa. Na szczególną uwagę zasługują dyrygenci i reżyserzy, kierownicy zespołów, którzy z poświęceniem przystąpili do organizowania śpiewactwa i teatru amatorskiego. Chóry męski i mieszany liczyły wówczas ponad pięćdziesiąt członków. Śpiewały na licznych imprezach i uroczystościach w Suchej Górnej. Trudno dziś oceniać poziom artystyczny chórów działających w owych pierwszych latach istnienia Koła, niemniej reakcja słuchaczy była zawsze spontaniczna. Nie mniejszą popularnością cieszyły się występy zespołu teatralnego. Teatr amatorski wystawiał trzy sztuki w roku na deskach scenicznych i przy wypełnionej po brzegi sali Domu Robotniczego oraz w okolicznych miejscowościach. Była to satysfakcja dla aktorów, widzów i słuchaczy. Doraźnie organizowane orkiestry do przedstawień umożliwiały prezentację miejscowych muzyków, zaś ćwiczenie tańców do sztuk teatralnych okazało się bardzo korzystne. Inspirowało do założenia w roku 1953 zespołu tanecznego. Z biegiem lat zespoły śpiewacze, zespół teatralny i taneczny zapewniły Kołu bogatą działalność kulturalną. Ich występy na scenie czy estradzie, na balu, festynie ogrodowym, adresowane do członków i sympatyków, miały istotne znaczenie zwłaszcza dla młodszej generacji.

W roku 1953 dochodzi do założenia zespołów wokalnych — „Gamy” i „Melodii”. Inowacja ta przyczyniła się do rywalizacji zespołów, organizowania imprez w celach rozrywkowych, podniesienia poziomu kultury muzycznej i śpiewaczej oraz propagowania popularnych pieśni rozrywkowych. W latach 1953—1975 działało w górnosuskim Kole osiem zespołów amatorskich. Ich praca polegała na organizowaniu różnymi formami wychowawczo-rozrywkowymi własnych imprez kulturalno-oświatowych. Na konto zespołów należy zapisać organizowanie popularnych i pełnych humoru świetlic pt. „Zgaduj-zgadula” oraz wprowadzenie małych form scenicznych.

W latach sześćdziesiątych daje się zauważyć intensywny i skuteczny wpływ programów telewizyjnych na działalność kulturalną Koła. Spada frekwencja publiczności na imprezach, ubywa członków w zespołach, maleje początkowy patriotyczny entuzjizm działaczy i członków. Zarząd Koła, zdając sobie sprawę z wyjątkowej sytuacji, przystąpił do organizowania Klubu Propozycji, kółka rytmiczno-gimnastycznego, zaczyna działać zespół wokalny „Robinsonki”, Klub Młodych, zespół śpiewu solowego, zespół siatkówki, zespół muzyczny „Forum”. Zespół Kobiet aktywnie włącza się do organizowania nie tylko imprez kulturalno-oświatowych Koła, ale jego życia i działania w ogóle. Dochodzi do propago-

wania pracy świetlicowej. Dla własnej satysfakcji i dla potrzeb młodocianych zespół taneczny urządza świetlice dla przedszkolaków, zaś zespół rytmiczno-gimnastyczny dla młodzieży szkolnej.

Chóry „Sucha“ i „Tęcza“, do dziś wierne bogatej tradycji, kontynuują swoje posłannictwo. O ile pierwszy zawdzięcza to jedynie kilkunastu ofiarnym entuzjastom i miłośnikom śpiewu chóralnego, o tyle chór żeński „Tęcza“ wzmacnia swoje szeregi młodymi śpiewaczkami, co znacznie przyczynia się do wzrostu jego poziomu artystycznego, ożywia naszą działalność i wzbogaca nasze życie kulturalne.

Jeśli w początkach działalności Koła każda impreza odbywała się przy szczelnie wypełnionej sali Domu Robotniczego czy boiska sportowego „Lechii“, to z upływem lat o liczbie widzów czy słuchaczy decydował poziom artystyczny i organizacyjny imprez. Po roku 1965 dochodzi do dalszego spadku frekwencji członków na imprezach. Zarząd Koła dokłada starań, by pokonać te trudności.

Do nowego kształtu organizacyjnego imprez Koła doszło pod koniec roku 1968, kiedy to otwarto Dom PZKO, co korzystnie wpłynęło na dalszą działalność i życie kulturalno-oświatowe Koła. W jego lokalach odbywają się próby zespołów, wystawy, spotkania absolwentów, imprezy kulturalne, prelekcje z dziedziny medycyny, kultury, historii czy folklorystyki. Dom PZKO tętni życiem pełnym pracy i ruchu. Skupia w swoich murach wszystkich, którzy rozumieją sens naszego działania i troszczą się o nasze życie kulturalno-oświatowe.

Dorobek Koła w ubiegłych czterdziestu latach jest bogaty dzięki działaniom ofiarnych działaczy, którzy, świadomi celu działania, swoje doświadczenie, talent i czas poświęcają idei szerzenia kultury i oświaty.

OCENA I PERSPEKTYWY KOŁA

Dzięki organizowaniu wartościowych imprez kulturalnych, bogatej działalności oświatowej, metodom i stylom pracy oraz okazałej liczbie aktywnych członków i zespołów artystycznych, dzięki Klubowi Młodych, Zespołowi Kobiet wyłania się obraz 40-letniego dorobku MK PZKO w Hawierzowie-Suchej Górnej. Fakt ten należy podkreślić z całą dobitnością. Niewątpliwie te osiągnięcia w pracy kulturalno-oświatowej wyrastają z tradycji cieszyńskich, z tutejszej kultury, która wyrosła z ludowego podglebia i postępowych tradycji kulturalnych. Całokształt działalności Koła od pierwszych dni jego założenia do współczesności pozwala wyodrębnić trzy fazy rozwojowe. Choć sytuacja wyjściowa po wyzwoleniu w roku 1945 była bardzo trudna, fazę pierwszą (lata 1947—1952) cechuje przede wszystkim aktywność wielu członków Koła, podejmowanie różnych inicjatyw na rzecz organizowania Związku oraz realizacji zadań wynikających z sytuacji, szybkiej odbudowy biblioteki, powołanie do życia amatorskich zespołów artystycznych oraz uczestniczenie aktywistów Koła w życiu społeczno-politycznym. W fazie drugiej, przypadającej na lata 1953—1966, postępuje proces rozwoju Koła, powstają nowe zespoły, rozwija się życie śpiewacze, muzyczne, teatralne i taneczne, umacniają się różnorodne formy amatorskiego ruchu artystycznego i wzbogaca się życie kulturalno-oświatowe. Rośnie baza członkowska, co przyczynia się w wysokiej mierze do udziału członków w amatorskim ruchu artystycznym i działalności Koła. Lata 1967—1987 to trzecia faza rozwoju Koła. Był to okres budowy Domu PZKO, włączenia Koła do Komitetu Miejskiego PZKO w Hawierzowie. Pomyślnie rozwijała się współpraca z miejscowymi organizacjami Frontu Narodowego, sąsiednimi Kołami PZKO oraz organizacjami kulturalno-oświatowymi w PRL, miejscową szkołą, przedszkolem i SRPS-em. Należy jeszcze podkreślić, że bogate życie kulturalno-oświatowe w nowych lokalach Domu PZKO, wysoki poziom artystyczny zespołów amatorskich umożliwiły w znacznej mierze wzbogacić i ugruntować zorganizowany ruch amatorski, zaktywizować członków — odbiorców kultury i oświaty.

W ubiegłych 40 latach w zarządzie Koła mieliśmy wielu aktywnych działaczy i członków, którzy bezpośrednio uczestniczyli w pracy społeczno-politycznej i kulturalno-oświatowej. W roku Jubileuszowym pracuje w zarządzie ponad 70 % młodych działaczy. To napawa optymizmem. Stąd w perspektywnym programie działalności Koła pozostanie najbardziej cenny kierunek skierowany wyraźnie na młodego człowieka, na zaspokojenie jego potrzeb kulturalno-oświatowych.

Zarząd w dalszym ciągu będzie aktywizował bazę członkowską, zespoły amatorskie i będzie dążył do pozyskania nowych aktywistów. Niech ci, którzy będą w przyszłości penetrować teren i dotrą do Suchej Górnej,

z czystym sumieniem mogą stwierdzić, że górnosuskie Koło zawsze przodowało w pracy społecznej, w pracy z młodzieżą.

Przedstawiona tu w olbrzymim skrócie praca Koła nie wyczerpuje w pełni 40-letniego dorobku. Z uwagi na skromne rozmiary broszury trzeba było pominąć wiele istotnych spraw. Odtworzono tu tylko najważniejsze fragmenty działalności Koła, związane z aktywnością jego członków i zespołów.

KALENDARZYK WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ I IMPREZ

- 9. 11. 1947 Założenie MK PZKO
- 16. 11. 1947 Pierwsze przedstawienie teatru amatorskiego MK PZKO (E. Labisch: Generalna próba)
- 14. 11. 1948 Założenie Zespołu Kobiet
- 12. 12. 1948 Gościnny występ Towarzystwa Śpiewaczego z Cieszyzna
- 4. 9. 1949 Otwarcie biblioteki MK PZKO
- 25. 10. 1951 Pierwszy występ aktorów Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego na deskach scenicznych Domu Robotniczego (A. Maliszewski: Wczoraj i przedwczoraj)
- 16. 9. 1952 Założenie chóru mieszanego MK PZKO
- 11. 5. 1953 Założenie podwójnego kwartetu męskiego „Gama“
- 29. 6. 1953 Założenie podwójnego tercetu żeńskiego „Melodia“
- 19. 7. 1953 Pierwszy występ zespołu tanecznego Koła
- 29. 3. 1955 Uroczystość z okazji 100. rocznicy śmierci A. Mickiewicza
- 13. 1. 1957 Wystawa z okazji 10-lecia założenia MK PZKO
- 23. 6. 1957 Wianki w Parku Kopalni Prez. Gottwald
- 8. 3. 1959 Założenie zespołu Żywego Słowa
- 11. 10. 1959 Uroczystość z okazji 150. rocznicy urodzin J. Słowackiego
- 16. 10. 1960 Akademia z okazji 150. rocznicy śmierci F. Chopina
- 6. 11. 1960 Występ zespołów Koła na Akademii z okazji 150 lat szkolnictwa w Suchej Górnej
- 19. 11. 1961 Wieczór pieśni z okazji 40-lecia chóru męskiego w Suchej Górnej
- 11. 11. 1962 Uroczyste jubileuszowe zebranie oraz wystawa dorobku kulturalnego z okazji 15-lecia Koła
- 26. 2. 1963 Założenie chóru żeńskiego „Tęcza“
- 22. 6. 1963 Koncert zespołów Koła na uroczystości jubileuszowej z okazji 60/35 lat polskich budynków szkolnych w Suchej Górnej
- 17. 11. 1963 Uroczystość jubileuszowa z okazji 50-lecia śpiewactwa polskiego w Suchej Górnej
- 2. 4. 1966 Chór żeński „Tęcza“ śpiewa na fali Ostrawskiej Rozgłośni Radiowej
- 21. 5. 1966 Akademia z okazji 1000-lecia Państwa Polskiego
- 10. 4. 1967 Początek rekonstrukcji Domu PZKO
- 19. 10. 1968 Otwarcie Domu PZKO
- 29. 1. 1969 „Przegląd“ — pierwszy numer biuletynu informacyjnego o czynności kulturalno-oświatowej Koła
- 2. 3. 1969 Założenie Klubu Młodych „Na Poddaszu“
- 12. 4. 1969
- 13. 4. 1969 Turniej Kół PZKO (Sucha Górna — Darków)
- 6. 2. 1970 Założenie zespołu wokalnego „Robinsonki“
- 6. 11. 1971 Wieczór pieśni z okazji 50-lecia chóru męskiego
- 12. 8. 1972 Chór męski „Sucha“ i chór żeński „Tęcza“ śpiewają na fali rozgłośni Radia Polskiego w Warszawie
- 2. 12. 1972 Uroczystość z okazji 80-lecia założenia teatru amatorskiego w Suchej Górnej
- 31. 3. 1973 Koncert z okazji 20-lecia zespołu wokalnego „Melodia“
- 10. 11. 1973 Rewia z okazji 20-lecia założenia zespołu tanecznego

12. 10. 1974 Występ „Gamy”, „Melodii”, „Robinsonek”, zespołu tanecznego i recytacyjnego w Oleśnie (PRL) z okazji Dnia Nauczyciela
10. 9. 1975 Założenie Komisji Kultury i Oświaty Koła
7. 1. 1976 Założenie Klubu Propozycji
5. 3. 1977 Koncert chóru żeńskiego „Tęcza” na fali Rozgłośni Radiowej w Katowicach
13. 11. 1977 Akademia z okazji 60. rocznicy WSRP i 30-lecia MK PZKO
2. 2. 1978 Pierwszy numer „Informatora”. Biuletyn informacyjny o czynności kulturalnej Koła.
24. 2. 1978 Koncert zespołów Koła dla uczczenia 30. rocznicy Zwycięskiego Lutego
22. 4. 1978 Koncert zespołów Koła na Akademii z okazji 50-lecia założenia polskiej szkoły wydziałowej w Suchej Górnej
24. 6. 1978 Występ zespołów Koła na uroczystości jubileuszowej z okazji 50-lecia założenia polskiej szkoły wydziałowej i zjazdu absolwentów
12. 11. 1978 Obchody jubileuszowe zespołów Koła (Melodia, Gama, Robinsonki, Tęcza, zespół taneczny)
15. 12. 1979 Uroczystość z okazji 35-lecia PRL
29. 9. 1979 Pierwsza impreza folklorystyczna pt. „Wykopki”
18. 10. 1980
20. 10. 1980 Wystawa obrazów członków Grupy Plastycznej SLA przy ZG PZKO
9. 11. 1980 Impreza z okazji 30-lecia CSRS
15. 11. 1980 Jubileusz 60-lecia chóru męskiego „Sucha”
17. 5. 1981 Akademia z okazji 60. rocznicy założenia KPCz
7. 11. 1981 Impreza folklorystyczna pt. „Rok na wsi”
6. 11. 1982 Uroczystość Jubileuszowa z okazji 35-lecia MK PZKO
22. 1. 1983 Pierwszy reprezentacyjny Bal PZKO pt. „Świat się bawi”
21. 5. 1983 Jubileusz zespołów Koła (Gama — 30 lat, Melodia — 30 lat, zespół taneczny — 30 lat, chór żeński Tęcza — 20 lat)
3. 12. 1983 Wystawa obrazów plastyków — członków MK PZKO
4. 5. 1984
7. 5. 1984 Jubileuszowa wystawa obrazów inż. arch. B. Firli
8. 12. 1984 Z okazji 70. rocznicy urodzin Wincentego Zydra — wystawa obrazów i pamiątek pt. Hobby Zaangażowane
19. 1. 1985 Trzeci reprezentacyjny Bal PZKO pt. „W królestwie śniegu”
15. 3. 1985
16. 3. 1985 Wystawa robót ręcznych Zespołu Kobiet
5. 4. 1986
6. 4. 1986 Wystawa robót ręcznych Zespołu Kobiet
31. 5. 1986 Uroczystość z okazji 65. rocznicy założenia KPCz
20. 9. 1986 Występ zespołów Koła (Tęcza, zespół taneczny) z okazji 40. rocznicy założenia Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska w Syryni (PRL)
15. 11. 1986 Jubileusz 65-lecia chóru męskiego „Sucha”
25. 4. 1987 Wystawa obrazów plastyków Miejsowego Koła z okazji 40-lecia PZKO
7. 8. 1987 Udział Zespołu Pieśni i Tańca „Suszanie” w Tygodniu Kultury Beskidzkiej
25. 10. 1987 Akademia z okazji 40-lecia założenia MK PZKO
14. 11. 1987 Występ zespołów Koła (Tęcza, Gama, ZPiT „Suszanie”) w Bielsku-Białej
15. 11. 1987 Koncert chóru żeńskiego „Tęcza” i zespołu wokalnego „Gama” z okazji 70-lecia Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia” w Strumieniu (PRL)
12. 12. 1987
13. 12. 1987 Uroczystości jubileuszowe oraz wystawa dorobku kulturalnego z okazji 40-lecia MK PZKO

CZŁONKOWIE ZARZĄDU MIEJSCOWEGO KOŁA PZKO 1947—1987

Adamec Alojzy	1955—56	Gałuszka Augustyn	1947—50
	1959	Gałuszka Józef	1947—55
	1979—87	Gamrot Aurelia	1977—87
Adamec Helena	1979—80	Glac Józef	1949—51
Badura Gustaw	1947—58	Glac Rudolf	1956—57
Bajger Augustyn	1947—87	Giemza Alojzy	1971—82
Bajger Emilia	1973—74	Godula Anna	1947—76
Bajger Józef	1974—49	Godula Alojzy	1954—64
Bajger Maria I	1957	Godula Ernestyna	1959
	1968—76	Godula Wilhelm, dr.	1954—76
Bajger Maria II	1959—60	Guziur Fryderyk	1949
Baron Jan	1947—87		1952—53
Bigaj Danuta	1960—62	Guziur Jan	1947—48
Bigaj Karol	1947—57	Gwóźdz Anna	1952
Buchta Erwin	1947—48	Heinz Roman	1983—87
Buchta Jan	1964—65	Hawranek Eugeniusz	1970
Buchta Maria	1968	Iwan Ludmiła	1952—54
Bury Marta	1954—55	Janeczek Wanda	1977—78
	1959—63	Kaczyński Józef	1952
Bury Stanisław	1953—72	Kaim Edward	1954—55
Bura Władysław	1980—87	Kańa Eugenia	1981—87
Błahut Józef	1947—50	Klimek Józef	1947—49
Cieñciała Hania, mgr	1966—67	Klimsza Jan	1947—52
	1977—82	Kolder Władysław	1952—53
Czaja Edward	1958—61	Kończyna Fryderyk	1947—59
Chlebiak Eugeniusz	1959	Kończyna Aurelia	1950—51
Chlebiak Henryk	1967—68	Kowala Paweł	1949—57
Chlebiak Władysław	1960	Kożusznik Teodor	1970—72
	1962—63	Kraina Karol	1953—54
Chroboczek Stanisław	1983—87	Kriš Marian	1983—86
Demel Henryk	1955—56	Kunčíková Halina	1969—76
Dostal Hubert	1955—56	Lincer Małgorzata	1973—74
Dudzik Józef	1947—49	Lotter Alfred	1987
Fabera Anna	1970	Łakota Bolesław	1957
	1973—76	Łakota Leszek, inż.	1973—76
Faja Alina	1983—87	Łakota Rafał	1964—67
Faja Janusz	1985—87	Łukosz Eugen'a	1964—65
Faja Tadeusz I	1955—58	Małysz Amalia	1950—56
Faja Tadeusz II	1965—66		1958—61
	1983—87	Małysz Edward	1956
Faja Władysław	1947—69	Małysz Leszek, inż.	1981—82
	1980—87	Matuszek Otokar	1955—68
Feber Leopold	1947—54		1973—87
Firla Bronisław, inż.	1973—74	Mec Grażyna	1977—80
Firla Hildegarda	1968	Mikuła Erwin	1987
Firla Wiesława	1977—78	Molin Olga	1964—66
Firla Rudolf	1953—54	Mrowiec Bolesław	1959
	1966—69	Mrowiec Irena	1957—62
Firla Stanisław	1962—63		1965—67
Folwarczny Adolf	1950—51	Mrógała Karol	1952—54
Gabzdyl Marta	1964—65	Mucina Jan	1957
Gabzdyl Władysław	1969—78	Nieciąg Franciszka	1957

Nieciąg Maria	1960—61	Śliwka Józef	1983—87
Niedziela Hilda	1964	Siuda Franciszek	1947—48
Niedziela Lidia	1966	Siwek Oswald	1958—64
Niedziela Rudolf	1973—74	Siwek Wiktor	1947—56
Olszok Franciszek	1947—51	Staniowski Tadeusz	1966—67
Orszulik Józef, inż.	1959—86		1985—86
Palowski Józef	1947—50	Stec Władysław	1964
	1952—63		1977—84
Palowski Janusz	1981—82	Szostok Włodzimierz	1966—67
	1985—87	Sztebel Władysław	1985—87
Palowski Zygmund, inż.	1971—82	Szurman Aleksander	1968
Palowski Leszek, inż.	1977—78	Szynder Lidia	1968—72
Pasz Edward	1968	Szynder Tadeusz, inż.	1977—87
Pawlas Józef	1947—49	Taraba Bronisława	1960—62
Pastucha Józef	1981—86	Taraba Jerzy	1953
Paździora Henryk I	1963—79		1957—58
Paździora Henryk II	1958—62		1964—87
	1987	Tesarczyk Eugenia	1971—72
Pietraszek Albin	1952—54	Tesarczyk Olga	1973—74
Pietraszek Bruno	1964—65	Toboła Wanda	1947—49
Pietraszek Leon	1961	Tomiczek Teofil	1947—50
Pietraszek Olga	1952—56	Tomiczek Walter	1954
Pietraszek Zygmunt	1953—56		1958—61
	1959—63		1985—87
Polok Edward, inż.	1967	Trzaskalik Henryk	1952—84
	1981—87	Urbaś Eryk	1967—70
Potysz Adam, inż.	1963	Urbaniec Janina	1964—72
Potysz Wincenty	1947—57		1977—82
	1969—76	Wantulok Józef	1947—48
Pukowiec Czesław	1985—87	Wałoszek Irena	1959—60
Pulcer Franciszek	1947—49	Wałoszek Leopold	1969—72
Przeczek Bogumiła	1981—87	Wałoszek Tadeusz	1967—68
Przeczek Zbysław, inż.	1981—82		1971—78
Rakowski Henryk	1969	Weiser Barbara	1987
Reli Albin	1948—51	Wisła Augustyn	1955—61
	1963—72	Wita Karol	1952—54
Rychlik Edward	1960—63	Witala Leopold	1947—49
	1981—84	Wojaczek Józef	1955—76
	1987		1981—87
Rychlik Edward, jr.	1971—87	Wojaczek Władysław	1962—65
Rychlik Maria	1949	Wrubel Oswald	1964—65
Rychły Izidor	1951—55	Wrubel Krystyna	1968—72
Rzyman Jan	1947—49	Wysocki Rajmund	1970—72
	1962—87	Zyder Bronisław	1975—78
Rzyman Janina	1966	Zyder Wincenty	1947—51
Rzyman Oton	1964—87		1955—58
Siostrzonek Olga	1983—87		1979—80

WYKAZ REJONOWYCH MK PZKO 1947—1987

Aleksandrowicz Aleksandra

Badura Gustaw

Bajger Józef

Bajger Danuta

Bajger Leonard

Buława Erwin

Danel Barbara

Dostal Miriam

Drzewniak Marta

Chlebik Alojzy

Chroboczek Julia

Chroboczek Stanisław

Chwistek Anna

Faja Alina

Faja Karol

Faja Władysław

Firla Rudolf

Gabzdyl Władysław

Gałużka Izydor

Gawlas Adolf

Glac Józef

Grabowska Danuta

Gruszkowski Józef

Gruszkowska Waleria

Iwan Ludmiła

Kołder Władysław

Konesz Józef

Kończyna Fryderyk

Kowala Paweł

Kożusznik Adolf

Króliczek Franciszek

Kriżan Wanda

Lincer Małgorzata

Małysz Amalia

Miczka Jadwiga

Minol Antoni

Mrógała Karol

Mucina Jan

Mucina Józef

Murzyński Jan

Nowak Karol

Novotná Gertruda

Ostruska Wilhelm

Palowski Józef

Paszek Emeryk

Pietraszek Albin

Potysz Wincenty

Prymus Leon

Przybyła Jan

Reli Albin

Reichenbach Alojzy

Rychły Izydor

Rzyman Jan

Rzyman Edward

Siwek Genowefa

Siwek Hermina

Siwek Wiktor

Skrzydłowski Bolesław

Skrzydłowski Władysław

Suchanek Rudolf

Suchanek Władysław

Staniowska Maria

Szynder Leon

Szynder Tadeusz, inż.

Toboła Alojzy

Toman Marta

Tomiczek Danuta

Tomiczek Teofil

Wałoszek Bronisława

Wałoszek Edward

Wałoszek Tadeusz

Wałoszek Władysław

Wawrzyczek Marta

Wiśła Augustyn

Witła Leopold

Wróbel Marta

Wróbel Rafał

Wrubel Oswald

ZARZĄD KOŁA W ROKU JUBILEUSZOWYM 40-LECIA MK PZKO

Taraba Jerzy	przewodniczący
Matuszek Otokar	zastępca d/s kultury i oświaty
Rzyman Oton	zastępca d/s organizacyjnych
Bura Władysław	sekretarz, kierownik Domu PZKO
Polok Edward, inż.	skarbnik
Tomiczek Walter	zastępca skarbnika
Weiser Barbara	protokolant
Adamec Alojzy	kierownik komitetu d/s kultury
Szynder Tadeusz, inż.	kierownik rejonowych
Chroboczek Stanisław	zastępca kierownika rejonowych
Heinz Roman	zastępca kierownika rejonowych
Faja Alina	kierowniczka Zespołu Kobiet
Siostrzonek Olga	zastępca kierownika Zespołu Kobiet
Wojaczek Józef	przewodniczący Komórki Partyjnej Koła kierownik organizacyjny zespołu „Gama”
Sztebel Władysław	kronikarz Koła
Rychlik Edward, jr.	referent d/s współpracy z organizacjami w PRL
Lotter Alfred	referent turystyczny
Baron Jan	referent ewidencji i statystyki referent d/s współpracy ze Sceną Polską
Śliwka Józef	referent propagandy
Palowski Janusz	kierownik życia towarzyskiego
Faja Janusz	zastępca kierownika życia towarzyskiego
Pukowiec Czesław	zastępca kierownika życia towarzyskiego
Przeczek Bogumiła	łącznik PZKO — PSP
Gamrot Aurelia	referent prasowy
Faja Tadeusz	zastępca kierownika Domu PZKO
Mikuła Erwin	zastępca kierownika Domu PZKO
Paździora Henryk	referent sprawozdawczy
Adamec Grażyna	kierownik organizacyjny ZPIT „Suszenie”
Małysz Jan	kierownik organizacyjny chóru męskiego „Sucha”
Sztebel Wanda	kierownik organizacyjny chóru żeńskiego „Tęcza”
Mikuła Andrzej	przewodniczący Klubu Młodych

KOMISJA REWIZYJNA

Kańa Eugenia	przewodniczący
Rychlik Edward	członek
Adamec Józef	członek

Zarząd MK PZKO (1987)

LITERATURA

H. Trzaskalik:	Kronika Koła PZKO 1947—1982
W. Stec:	Kronika Koła PZKO 1983—1984
W. Sztebel:	Kronika Koła PZKO 1985—1987
O. Matuszek:	Śladami 35-lecia MK PZKO w Hawierzowie-Sucej Górnej, Jednodniówka, rok 1982
H. Trzaskalik:	Nezapomínáme — Pamätamy, Okresní veřejná studovna a knihovna, Karviná 1979
J. Kaňa:	
P. Koukol:	Poslední čtvrtstoletí Horní Suché 1945—1970, NV NF v Horní Suché, r. 1970
O. Matuszek:	Z przeszłości Suchej Górnej, r. 1985, s. 1—200 (maszynopis)
O. Matuszek:	Amatorski ruch teatralny w Suchej Górnej (1872—1972), s. 1—160 (maszynopis)
A. Sznepka:	Pamiętniki, część VI. rok 1942, s. 175—176 (rękopis)
H. Trzaskalik:	Sprawozdanie jubileuszowe, r. 1963, Jednodniówka z okazji 60/35 lat polskich budynków szkolnych w Suchej Górnej
J. Baron:	Górnosuska jubilatka, r. 1978, Jednodniówka z okazji 50-lecia Polskiej Jubileuszowej Szkoły Wydziałowej w Suchej Górnej
B. Bielan:	Monografia PZKO w CSRS 1947—1962, Wydawnictwo Okręgowe, Ostrawa 1962
H. Trzaskalik:	50-lecie śpiewactwa polskiego w Suchej Górnej, Jednodniówka, r. 1963
H. Trzaskalik:	40 lat chóru męskiego PZKO, Jednodniówka, r. 1961
O. Matuszek:	Jubileusz górnosuskich zespołów, Głos Ludu, nr. 131, 4. 11. 1978, nr. 134, 11. 11. 1978
K. Santarius:	60 lat PSP w Suchej Górnej, Jednodniówka, r. 1987

SPIS TREŚCI

Edward Rychlik: Wstęp	3
Otokar Matuszek: Przeszłość a współczesność Suchej Górnej	4
Otokar Matuszek: Powstanie PZKO i jego praca organizacyjna	6
Otokar Matuszek: Działalność kulturalno-oświatowa	17
Alina Faja: Zespół Kobiet	21
Janusz Palowski: Klub Młodych „Na Poddaszu”	23
Otokar Matuszek: Życie kulturalne w Domu PZKO	26
Otokar Matuszek: Amatorski ruch artystyczny	29
Jerzy Taraba: Współpraca Koła z organizacjami Frontu Narodowego	40
Jan Baron: Współpraca Koła ze Sceną Polską	42
Otokar Matuszek: Kontakty Koła z organizacjami kulturalno- -oświatowymi w PRL	44
Alojzy Adamec: Działanie świadome celu	48
Otokar Matuszek: Ocena i perspektywy Koła	50
Kalendarzyk ważniejszych wydarzeń i imprez	52
Członkowie Zarządu Koła PZKO 1947—1987	54
Wykaz rejonowych Koła 1947—1987	56
Zarząd Koła w Roku Jubileuszowym 40-lecia MK PZKO	57
Literatura	58

NASZ DOROBEK

Wydawca:

Miejscowe Koło PZKO w Hawierzowie-Suchej Górnej dla potrzeb wewnętrznych

Komitet redakcyjny:

Alojzy Adamec, Jan Baron, Władysław Bura, Otokar Matuszek, Edward Rychlik (jun.),
Oton Rzyman, Władysław Sztebel, Jerzy Taraba, Józef Wojacek

Redaktor publikacji: Otokar Matuszek

Okładka projekt: Józef Śliwka

Okładka wykonanie: Oton Rzyman

Ilustracja: Władysław Sztebel

Wydanie publikacji zezwoliła Powiatowa Rada Narodowa w Karwinie,

Wydział Kultury

Tisk: Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, provoz 23, Karwina-Frysztat

Zezwolenie: 380311888

Nakład: 1 000 egzemplarzy

HOLIČSTVÍ A KADERNICTVÍ

HAVÍŘOV-ŠUMBARK, ul. M. Pujmanové

PROVÁDÍ

klasické masáže

SLUŽBY JSOU PROVÁDĚNY:

LICHÝ TÝDEN	pondělí	zavřeno
	úterý—pátek	7.00—13.00 hodin
	sobota	6.00—12.00 hodin
SUDÝ TÝDEN	pondělí—pátek	13.00—19.00 hodin
	sobota	zavřeno

OBJEDNÁVKY LZE NÁROKOVAT

PŘÍMO NA PROVOZOVNĚ,

NEBO NA ČÍSLE TELEFONU 252 51, HAVÍŘOV

TECHNICKÉ SLUŽBY ORLOVÁ

ORLOVÁ-PORUBA, PSČ 735 14

Přijmou do zaměstnání:

- ✦ AUTOMECHANIKA
vyučen v oboru
- ✦ ELEKTRIKÁŘE PRO VEŘEJNÉ OSVĚTLENÍ
vyučen + zkouška z vyhlášky 50/78 Sb.
- ✦ ŘIDIČE NÁKLADNÍCH VOZIDEL

OKR-DŮL PREZIDENT GOTTWALD

KONCERNOVÝ PODNIK, HAVÍŘOV

NOSITEL ŘÁDU PRÁCE

a 4násobný držitel

STANDÁRTY KLEMENTA GOTTWALDA

přijme

V ORGANIZOVANÉM NÁBORU MUŽE PRO DŮLNÍ PROFESI

Novým pracovníkům poskytujeme:

- náborový příspěvek až do výše 10 000 Kčs
- příspěvek na zapracování první tři měsíce 40 %, 20 %, 10 %
- rodinnou podporu — odlučné
- deputátní uhlí
- jízdné k návštěvě rodiny
- bezplatné svačiny
- delší dovolenou
- možnost celodenního stravování

CHLAPCŮM

NABÍZÍME MOŽNOST VYUČENÍ V PREFEROVANÝCH OBORECH

- ♦ mechanik důlních provozů
- ♦ důlní provoz
- ♦ elektromechanik pro důlní stroje
- ♦ horník mechanizátor
- ♦ důlní elektromontér

V moderních učilištích poskytujeme stravování a ubytování zdarma, 5 000 Kčs příspěvek na ošacení ♦ deputátní uhlí ♦ věrnostní přídavek ♦ prémiové spoření 200 Kčs po dobu pěti let ♦ vysoké kapesné a další výhody

Bližší informace podá

PERSONÁLNÍ ODBOR, telefon KARVINÁ 460 61, klapka 253

SBD HAVÍŘOV

PŘIJME PRACOVNÍKY TĚCHTO PROFESÍ - NÁSTUP MOŽNÝ IHNEDE

- zedníky, tř. 6—7
- instalatéra — zámečníka, tř. 6—7
- instalatéra — topenáře, tř. 6—7
- strojníka zemního stroje (Bělorus EO—2621 A), tř. 6
- malíře — natěrače, tř. 5—6
- stolaře, tř. 6
- montéra výtahů, tř. 6—7

U všech profesí poskytujeme prémie a osobní ohodnocení.

Požadujeme:

- vyučení v oboru a dobrou pracovní morálku

Poskytujeme:

- u vybraných profesí možnost přidělení bytu do 1 roku
- závodní stravování
- tuzemské i zahraniční rekreace
- podíly na hospodářských výsledcích
- možnost poskytnutí návratné bezúročné půjčky z FKSP

*Bližší informace podá personální oddělení, Hornosušská 2,
Havířov - Suchá, tel. 350 02—09, kl. 29*

Nábor povolen v okrese Karviná

OKR-DŮL DUKLA,

k. p. — HAVÍŘOV

DŮL NOVÉ TECHNIKY

NOSITEL ŘÁDU PRÁCE A ŘÁDU REPUBLIKY

p ř i j í m á

Ž Á K Y — U Č N Ě

*Nabízí žákům 8. tříd zajímavé povolání
ve studijních oborech*

- horník — mechanizátor
- důlní elektromontér

ve 40měsíčních oborech

- mechanik pro důlní provoz
- elektromechanik pro důlní stroje a zařízení

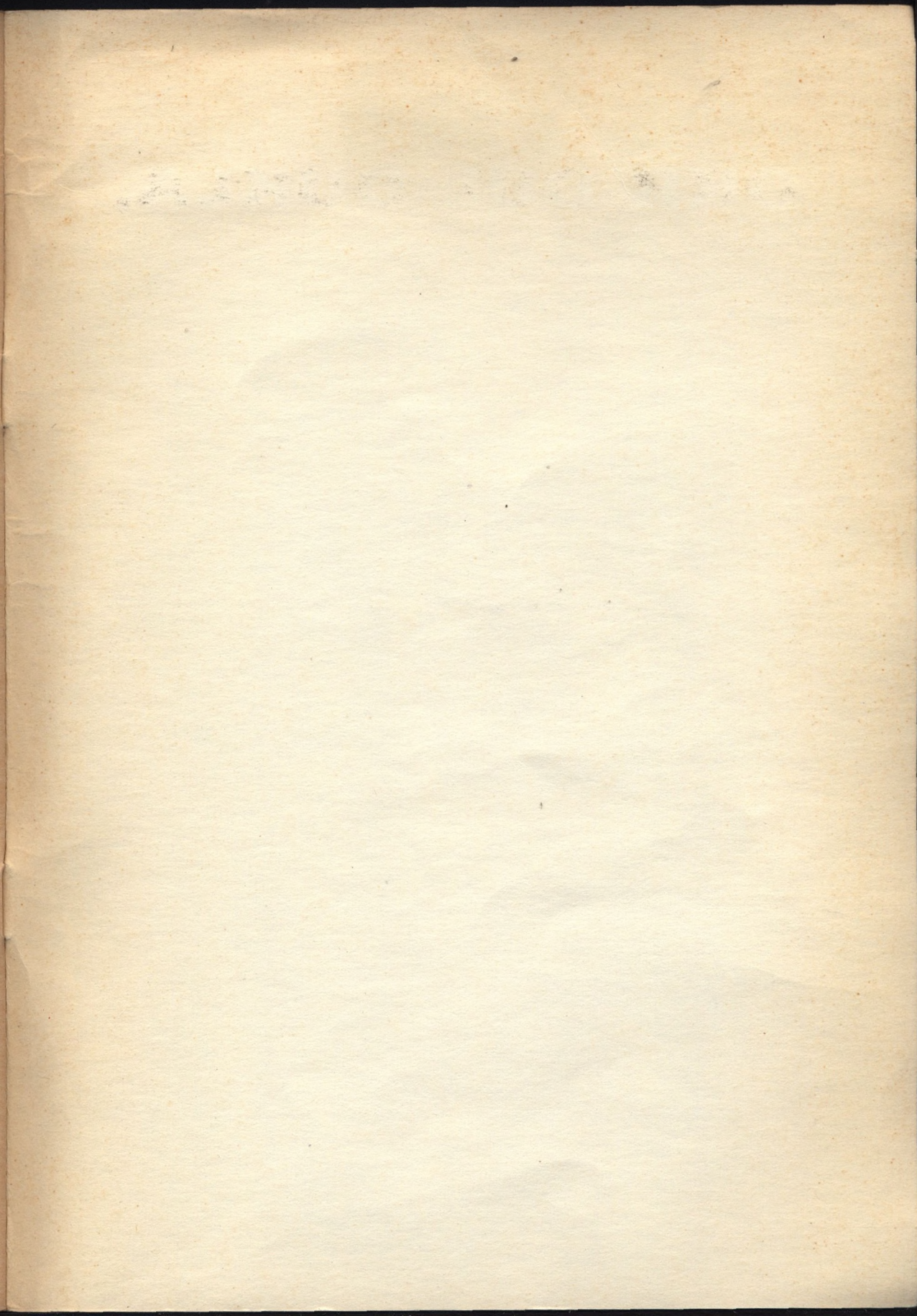
Žákům ze 7. tříd nabízí tříletý obor

- důlní provoz

Důlní učební obory jsou zvýhodněny mimořádným způsobem

*Výuka v jednom z nejmodernějších učilišť SOU - hornickém, DUKLA,
Havířov - Šumbark, Sýkorova 1*

Informace podá ONV, odbor pracovních sil nebo přímo personální
odbor OKR-DOLU DUKLA, k. p., Havířov - Suchá, tel. 335 91—4,
kl. 394, 359 a 293

Książnica Cieszyńska

KN II 12874